

Nulmeting administratieve lasten bedrijven 2007

Overzichtsrapport

Eindrapport

16 oktober 2008

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Managementsamenvatting	7
1.1 <i>Aanleiding onderzoek.....</i>	7
1.2 <i>Doel, reikwijdte en opzet van het onderzoek</i>	7
1.3 <i>De resultaten op hoofdlijnen.....</i>	10
1.4 <i>Reductievoorstellen.....</i>	13
1.5 <i>Leeswijzer.....</i>	14
2. Beschrijving onderzoek.....	15
2.1 <i>Achtergrond en aanleiding</i>	15
2.2 <i>Doel nulmeting administratieve lasten 2007</i>	15
2.3 <i>De opdracht.....</i>	16
2.3.1 <i>Inleiding.....</i>	16
2.3.2 <i>Reikwijdte en afbakening.....</i>	16
2.3.3 <i>Metten en actualiseren</i>	17
2.4 <i>De methode.....</i>	18
2.4.1 <i>Het Standaardkostenmodel in vogelvlucht</i>	18
2.4.2 <i>Hoe werkt het?.....</i>	19
2.5 <i>Wijzigingen ten opzichte van vorige nulmeting 2003.....</i>	20
2.5.1 <i>Aanleiding</i>	20
2.5.2 <i>Precisering in het Standaardkostenmodel.....</i>	20
2.5.3 <i>Standaardisatie van de meetmethode.....</i>	21
2.5.4 <i>Verbreding van het Standaardkostenmodel</i>	21
2.5.5 <i>Vergelijkbaarheid met eerdere nulmetingen.....</i>	22

2.6	<i>De meting in vier stappen</i>	23
2.6.1	Inleiding.....	23
2.6.2	Het creëren van het startpunt voor de meting en actualisatie	23
2.6.3	Het toekennen van labels bij te meten wetten en bepalen onderzoeksstrategie	23
2.6.4	Het meten en consolideren van de administratieve lasten per informatieverplichting	24
2.6.5	Het verzamelen en beschikbaar maken van de resultaten	27
3.	Omvang van de lasten	29
3.1	<i>Inleiding</i>	29
3.2	<i>Totale administratieve lasten</i>	29
3.2.1	Lasten naar meetmethode	29
3.2.2	Lasten per ministerie	31
3.2.3	Lasten naar beleidsdomein	32
3.3	<i>Beschrijvende kenmerken</i>	36
3.3.1	Oorsprong van de informatieverplichtingen.....	36
3.3.2	Administratieve lasten per bedrijfssector	38
3.3.3	Administratieve lasten naar 'life event'	39
3.3.4	Type informatieverplichting.....	40
3.3.5	Bedrijfseigen kosten	41
3.4	<i>Informatieverplichtingen met hoogste administratieve lasten, hoeveelheid en prijs</i>	42
3.4.1	Inleiding.....	42
3.4.2	Informatieverplichtingen met hoogste administratieve lasten.....	42
3.4.3	Informatieverplichtingen met de hoogste hoeveelheden	45
3.4.4	Informatieverplichtingen met de hoogste prijs per verplichting	46
3.4.5	Hoogste administratieve lasten per ontvangende overheidsorganisatie	47

4.	Beleving van de lasten.....	49
4.1	<i>Beleving van de administratieve lasten meten.....</i>	49
4.1.1	Stellingen.....	49
4.1.2	Algemeen beeld van tevredenheid.....	50
4.2	<i>Verschillen in beleving van administratieve lasten.....</i>	51
4.2.1	Ontvangende overheidsorganisaties.....	51
4.2.2	Toelichting op slechtst gewaardeerde informatieverplichtingen.....	52
5.	Reductievoorstellen.....	54
5.1	<i>Maatwerk en generieke maatregelen.....</i>	54
5.2	<i>Maatwerk.....</i>	54
5.2.1	Reductie per ministerie.....	54
5.2.2	Centrale regie op een stofkamoperatie.....	55
5.3	<i>Generieke maatregelen.....</i>	56
5.3.1	Voorkom administratieve lasten bij invoering van nieuwe wetten.....	56
5.3.2	Reduceer onzekerheid.....	56
5.3.3	Creëer overzicht.....	57
Bijlage A.	Achtergrondtabellen.....	59

1. Managementsamenvatting

1.1 Aanleiding onderzoek

In het coalitieakkoord en het constituerend beraad van het kabinet is vastgelegd dat de regeldruk voor bedrijven in deze kabinetsperiode merkbaar wordt verminderd. Regeldruk is al dat wordt veroorzaakt door wet- en regelgeving waar de ondernemer in zijn dagelijkse bedrijfsvoering mee te maken heeft.

In het Plan van aanpak bedrijven dat op 17 juli 2007 is toegestuurd aan het parlement, is beschreven hoe het kabinet invulling denkt te geven aan het verminderen van de regeldruk voor bedrijven. Daarin is een aparte paragraaf gewijd aan de vermindering van administratieve lasten. Administratieve lasten zijn de kosten voor het bedrijfsleven om te voldoen aan informatieverplichtingen voortvloeiend uit wet- en regelgeving van de overheid. Administratieve lasten zijn daarmee onderdeel van het bredere begrip regeldruk.

In het coalitieakkoord heeft het kabinet voor de vermindering van de administratieve lasten van het bedrijfsleven de volgende doelstelling opgenomen:

“De administratieve lasten worden in deze kabinetsperiode met nog eens 25% verminderd”.

Het kabinet heeft besloten om naar aanleiding van deze doelstelling een nieuw ijkpunt vast te stellen. Daartoe is er een nieuwe nulmeting van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven uitgevoerd met 1 maart 2007 als ijkpunt.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de resultaten van deze nieuwe nulmeting. Naast dit rapport zijn deelrapporten per ministerie opgesteld met meer gedetailleerde informatie¹.

1.2 Doel, reikwijdte en opzet van het onderzoek

Doel

De nulmeting verschaft een overzicht van de administratieve lasten van alle wet- en regelgeving van het Rijk en de bijbehorende administratieve lasten voor bedrijven per 1 maart 2007 en identificeert verbeterpunten.

¹ De deelrapporten per ministerie zijn opvraagbaar bij Regiegroep Regeldruk.

Reikwijdte

De relevante wet- en regelgeving bestaat uit alle algemeen verbindende voorschriften (wetten, Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB), Ministeriële Regelingen en beleidsregels) die:

- Afkomstig zijn van de Nederlandse rijksoverheid (autonome wetgeving), ook als deze in medebewind worden uitgevoerd door gemeenten of publiekrechtelijke organisaties zoals Kamers van Koophandel;
- Afkomstig zijn van internationale wetgevingsorganen (in veel gevallen de Europese Commissie) en geïmplementeerd zijn in de Nederlandse wetgeving;
- Van kracht waren op de peildatum 1 maart 2007, de datum waarop het huidige kabinet is aangetreden;
- Golden voor het bedrijfsleven voor zover in Nederland gevestigd.
- Tot het bedrijfsleven worden in het kader van deze nulmeting gerekend alle sectoren van de economie, uitgezonderd de publieke delen van het openbaar bestuur, overheidsdiensten en de verplichte sociale verzekeringen (SBI'93 code 75) en het onderwijs (SBI'93 code 80). Voor deze uitzonderingen geldt dat de private onderdelen daarbinnen wél onder de definitie van bedrijfsleven vallen voor zover zij kostendekkend werken.

De volgende onderwerpen maken *geen* deel uit van deze opdracht:

- Administratieve lasten van direct werkende EU-verordeningen die niet zijn verankerd in Nederlandse wet- en regelgeving;
- Administratieve lasten van autonome wet- en regelgeving van medeoverheden als provincies, waterschappen, gemeenten en PBO's;
- Administratieve lasten voor burgers en de overheidssector;
- Administratieve lasten voor de ondernemer als gevolg van algemeen toezichtbezoek, niet gekoppeld aan een informatieverplichting met een specifiek omschreven taakomschrijving van het toezicht;
- Bezwaar en beroep conform de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB).

Opzet

Aangezien in de vorige kabinetsperiode de eenvoudigste maatregelen om administratieve lasten te verminderen al zijn genomen – het laaghangende fruit is geplukt – is het van groot belang dat de meting handvatten biedt voor vereenvoudigingsmaatregelen.

Vanwege deze focus op vereenvoudiging is samen met departementen bekeken op welke gebieden vereenvoudiging noodzakelijk is, wil het kabinet haar ambitie om de administratieve lasten voor ondernemers merkbaar te verminderen waarmaken. De administratieve lasten van deze prioritaire vereenvoudigingsgebieden zijn opnieuw gemeten op basis van het Standaardkostenmodel (SKM).

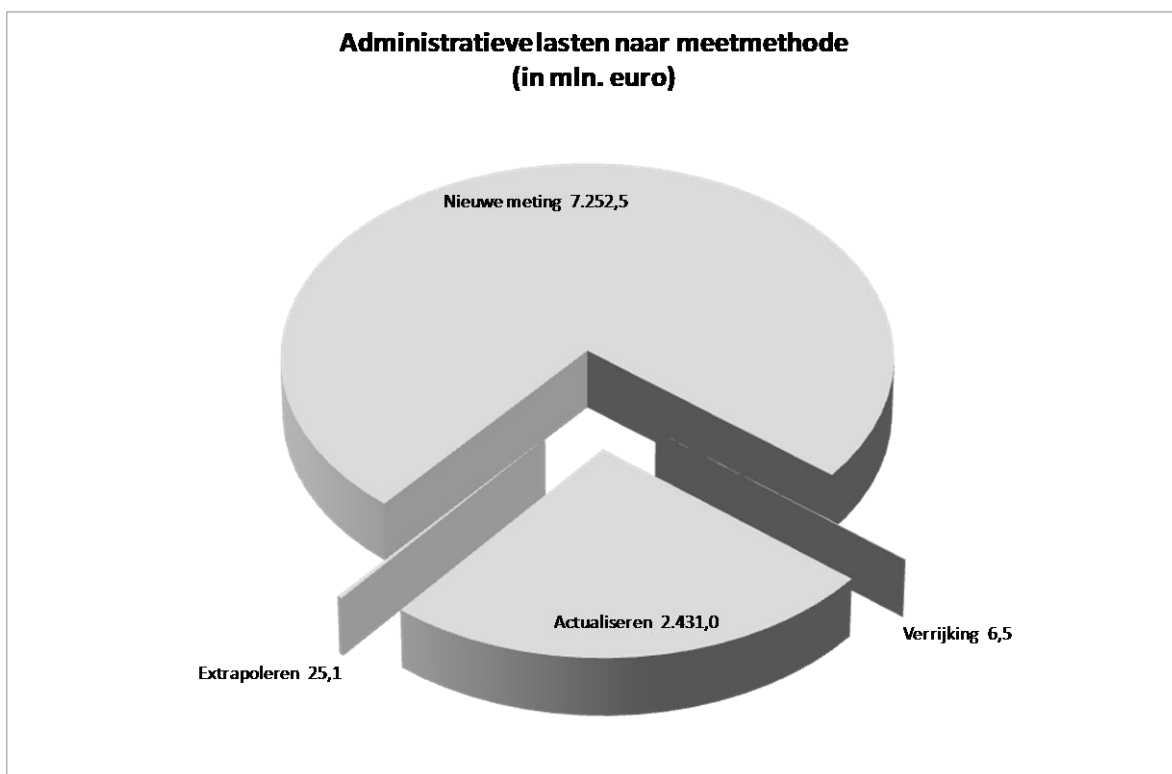
Bij het benoemen van de prioritaire vereenvoudigingsgebieden zijn de volgende aspecten in ogenschouw genomen:

- De totale omvang van de administratieve lasten van een informatieverplichting en/of wet.
- De mate waarin ondernemers de informatieverplichting en/of wet als een probleem ervaren (Komt de wet- of regel voor in het werkprogramma of is het een bekende irritatie?).
- Of de informatieverplichting en/of wet betrekking heeft op de 52 richtlijnen die de EU heeft benoemd als prioritair binnen het EU actieplan administratieve lasten.
- Of de informatieverplichting en/of wet tot een domein behoort wat is benoemd binnen de aanpak van toezichtlasten.

Voor de overige gebieden is volstaan met een actualisatie van eerdere meetgegevens. Gegevens uit de meest recente meting van administratieve lasten (in veel gevallen de 'Nulmeting bedrijven 2003') zijn overgenomen, maar de oude omvang van de administratieve lasten geïndexeerd met de groei van het Bruto Binnenlands Product tussen het jaar van de meting en 2007. Voor deze informatieverplichtingen zijn geen aanvullende beschrijvende kenmerken benoemd.

Bij subsidies zijn administratieve lasten van de 60 grootste regelingen nieuw gemeten. De lasten van de overige regelingen zijn vastgesteld door middel van extrapolatie van de gegevens over de gemeten subsidieregelingen. De extrapolatie betreft een zeer klein deel van de totale administratieve lasten.

Figuur A

1.3 De resultaten op hoofdlijnen

De totale administratieve lasten voor bedrijven per 1 maart 2007 bedragen 9,7 miljard euro. Dit betreft uitsluitend de kosten van het informeren van de overheid over de inhoudelijke naleving van beleid.

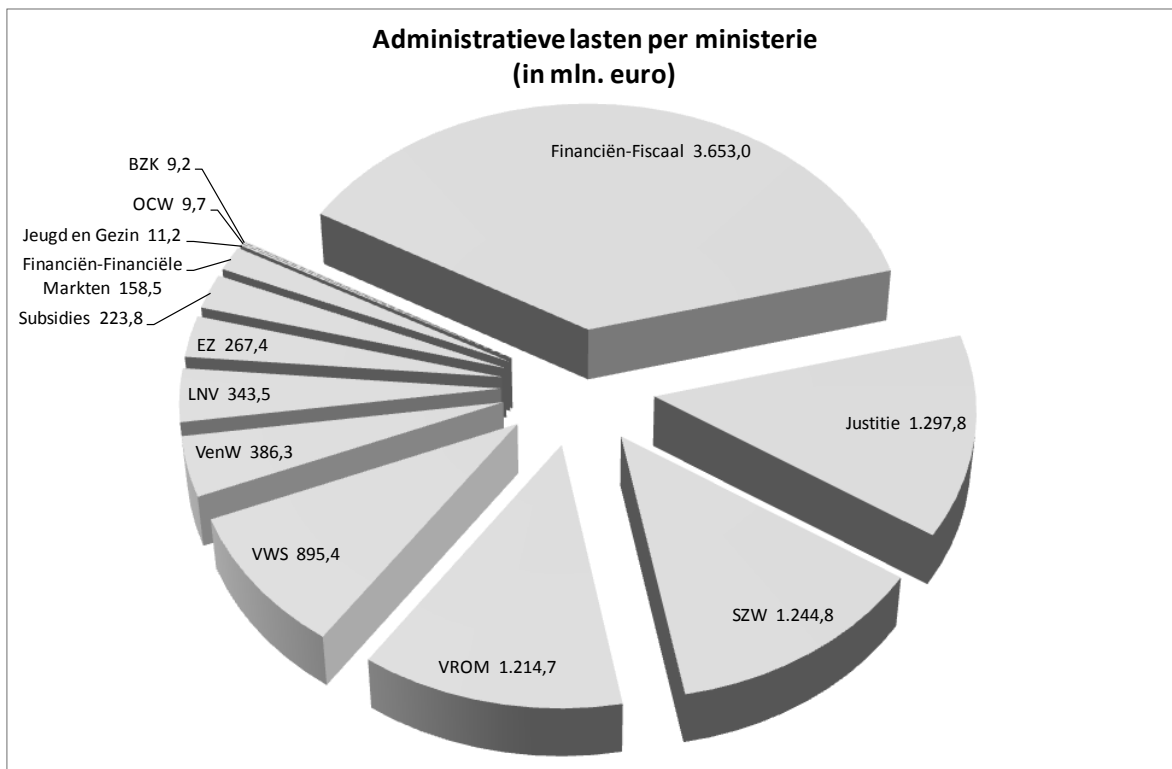
Administratieve lasten per ministerie

De administratieve lasten zijn ongelijk verdeeld over de ministeries. De ministeries met de grootste administratieve lasten zijn, in volgorde van lasten:

- Financiën Fiscaal;
- Justitie;
- SZW;
- VROM;
- VWS.

De fiscale wetgeving zorgt voor meer dan eenderde deel van alle administratieve lasten voor bedrijven. De andere vier ministeries die hoge lasten veroorzaken zorgen ieder voor ongeveer eenachtste deel van de totale lasten. De vijf ministeries zijn samen verantwoordelijk voor ongeveer driekwart van de totale administratieve lasten voor bedrijven.

Figuur B

Administratieve lasten naar oorsprong van de wetgeving

Van de nieuw gemeten en verrijkte informatieverplichtingen komt 62 procent van de administratieve lasten voort uit wetgeving met uitsluitend nationale oorsprong, 23 procent uit nationale wetgeving die is gebaseerd op internationale regels, en 15 procent uit direct vertaalde internationale wet- en regelgeving.

Administratieve lasten naar bedrijfssector

Voor de nieuw gemeten informatieverplichtingen is ook vastgesteld of de verplichtingen sectorspecifiek zijn, of dat deze gelden voor bedrijven in alle sectoren. Omdat de fiscale wetgeving, de premieheffing en de Wet op de jaarrekening voor alle sectoren gelden, is het niet verwonderlijk dat een groot deel van de lasten geldt voor alle bedrijven. Omdat ook een groot aantal andere informatieverplichtingen voor bedrijven in alle sectoren geldt, is 82 procent van alle administratieve lasten niet sectorspecifiek. Van de overige 18 procent zijn de meeste lasten voor de sectoren:

- Industrie (25%);
- Vervoer (18%);
- Landbouw, veeteelt, visserij (16%);
- Zakelijke dienstverlening (16%);
- Bouw (13%).

Informatieverplichtingen met de hoogste administratieve lasten

In de top-20 van informatieverplichtingen met de hoogste administratieve lasten nemen de fiscale informatieverplichtingen en de premieheffingen een belangrijke plaats in. Andere wetten met hoge administratieve lasten zijn:

- Jaarrekening deponeren;
- Wet Milieubeheer, periodieke keuringen en vergunningaanvragen;
- Wet Arbeidsomstandigheden, risico-inventarisatie en -evaluatie (RIE) opstellen, keuringen van arbeidsmiddelen;
- Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, begeleiding bij ziekte en re-integratie;
- Vergunningen voor Woningwet en Ontgrondingenwet.

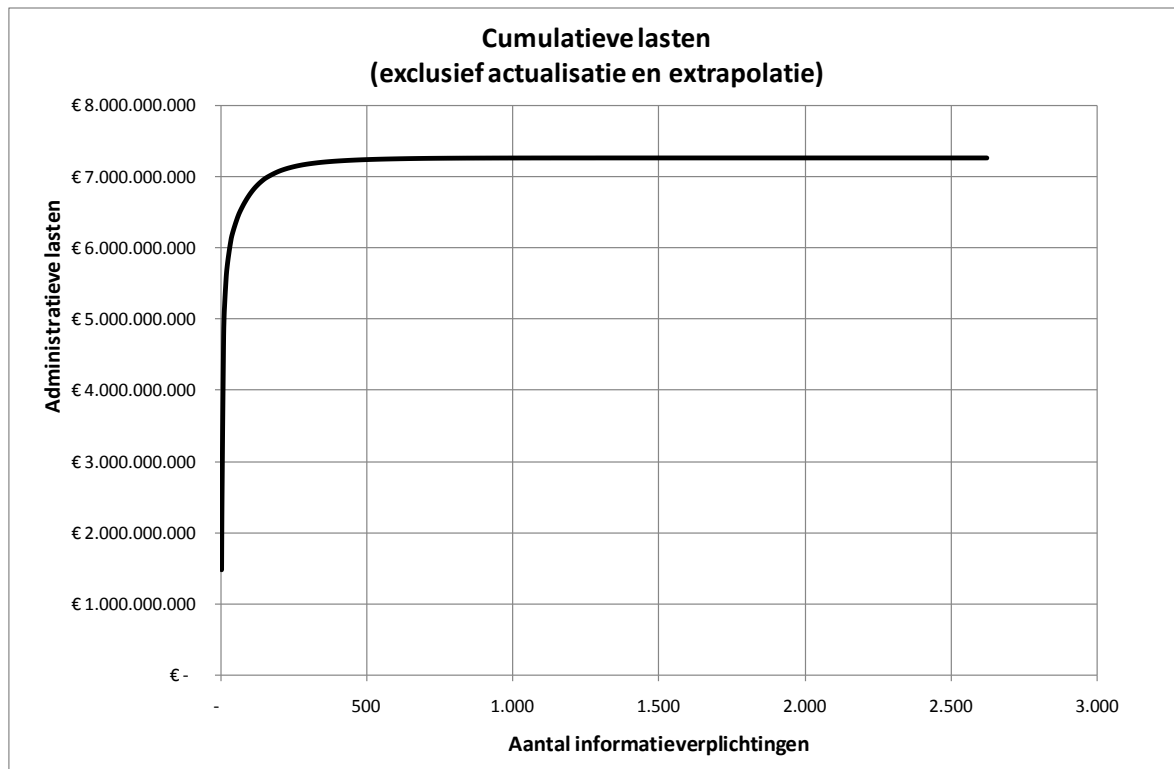
Het gaat bij bovenstaande voorbeelden uitsluitend om de informatieverplichting aan de overheid over de naleving, niet over bijvoorbeeld de medische kosten van de begeleiding bij ziekte en re-integratie of aanpassing van de arbeidsomstandigheden.

De 20 informatieverplichtingen met de hoogste administratieve lasten zorgen gezamenlijk voor 5.736 miljoen euro aan lasten, ofwel 79 procent van alle nieuw gemeten lasten. De scheve verdeling van de administratieve lasten over de informatieverplichtingen wordt in figuur C geïllustreerd.

Voor de nieuw gemeten informatieverplichtingen zorgt 1 procent van de informatieverplichtingen voor 80 procent van de totale administratieve lasten, en 5 procent is verantwoordelijk voor 95 procent van de totale lasten. Bij de geactualiseerde informatieverplichtingen is het beeld iets minder

scheef: 1 procent van de informatieverplichtingen zorgt voor 60 procent van de totale administratieve lasten.

Figuur C

Beleving van de administratieve lasten

In de gevoerde interviews met bedrijven is veel aandacht besteed aan de beleving van de administratieve lasten door de bedrijven, onder andere door zeven stellingen over de beleving voor te leggen:

1. De gegevens die de overheid van mij vraagt, sluiten ... aan op de gegevens die ik vanuit mijn eigen bedrijfsproces al beschikbaar heb.
2. De manier waarop ik de gegevens moet aanleveren bij de overheid, sluit ... aan bij hoe ik deze beschikbaar heb.
3. Ik begrijp ... waarom de overheid deze informatie van mij wil hebben.
4. Ik begrijp ... waarom de overheid de gegevens in deze frequentie aan mij vraagt.
5. De overheid zorgt er ... voor dat ik mijn gegevens niet opnieuw hoeft aan te leveren.
6. De hoeveelheid gegevens die de overheid vraagt staat ... in verhouding tot het doel ervan.
7. Deze informatievraag is zodanig gesteld dat iedere ondernemer / medewerker ... in staat is om deze zelf uit te voeren.

De antwoordmogelijkheden waren onvoldoende (1), matig (2), voldoende (3) en goed (4). De gemiddelde scores op de stellingen bevinden zich alle rond een voldoende.

De beleving van de administratieve lasten is voor het eerst integraal gemeten per informatieverplichting. Dat biedt unieke mogelijkheden voor nadere analyse.

Het algemene beeld is gematigd positief. Over het algemeen hebben ondernemers begrip voor de informatieverplichting en de frequentie ervan. Meer dan de helft van de administratieve lasten hoort bij ontvangende organisaties die gemiddeld een voldoende of meer scoren.

In afwijking van dit algemene beeld zijn er ontvangende overheidsorganisaties die bijzonder slecht scoren, net als dat er informatieverplichtingen zijn met een zeer lage gemiddelde score. Zelfs bij organisaties en informatieverplichtingen met een gemiddeld hoge score is de beoordeling op onderdelen soms nog slecht. Er zijn dus wel degelijk redenen en mogelijkheden om de beleving van de administratieve lasten te verbeteren.

Er is echter geen eenduidig beeld over de oorzaken van lage tevredenheid over informatieverplichtingen. Elke organisatie en elke informatieverplichting heeft een eigen 'profiel' van (on)tevredenheid en zal dus via maatwerk moeten worden aangepakt. Daarnaast blijkt uit overleg met ondernemers en brancheorganisaties dat men vaak andere, grotere ergernissen heeft. De meting verschaft een goed eerste beeld van de beleving van de administratieve lasten, maar voor de reductie is meer informatie nodig. Daarvoor is een dialoog met de relevante bedrijven noodzakelijk.

1.4 Reductievoorstellen

Vanwege de grote verscheidenheid in informatieverplichtingen zal per ministerie, per ontvangende organisatie en per informatieverplichting maatwerk moeten worden geleverd. De departementale deelrapporten bieden hiervoor aanknopingspunten. Daarbij geldt wel de kanttekening dat de reductievoorstellen zijn gebaseerd op suggesties van ondernemers die nog niet zijn geanalyseerd op bijvoorbeeld bruikbaarheid, uitvoerbaarheid en consistentie.

Er is ook maatwerk nodig bij het opnieuw beoordelen van noodzaak van proportionaliteit van informatieverplichtingen. Het is goed mogelijk dat in die gevallen de noodzaak niet (meer) bestaat of dat een informatieverplichting niet (meer) proportioneel is. Hoewel het om een klein deel van de informatieverplichtingen gaat, zorgen deze wel voor een negatief beeld en ontevredenheid over regeldruk, informatieverplichtingen en over administratieve lasten in het algemeen. Voor deze informatieverplichtingen is een soort stofkamoperatie nodig: een gerichte actie om nut en noodzaak van informatieverplichtingen op detailniveau opnieuw te beoordelen.

In veel interviews en consolidatiebijeenkomsten is echter aandacht gevraagd voor de lasten die ontstaan bij nieuwe wet- en regelgeving. Vooral informatieverplichtingen die worden geïntegreerd in de bedrijfsvoering kosten bij invoering veel geld dat eenmalig wordt geïnvesteerd. Door te voorkomen dat er nieuwe informatieverplichtingen ontstaan wordt dan een grotere kostenbesparing gerealiseerd dan wanneer de lasten achteraf worden gereduceerd.

Veel van de ergernis over informatieverplichtingen ging over drie vormen van onzekerheid:

- Onzekerheid rond de invoering van nieuwe wet- en regelgeving. Bedrijven willen meer aandacht en tijd voor invoering van nieuwe regels.
- Onzekerheid door een lange doorlooptijd Een snelle besluitvorming door de uitvoeringsorganisatie neemt veel onzekerheid en ergernis weg.
- Onzekerheid door (vermeende) willekeur in de uitvoering. Goede communicatie is belangrijk om deze ergernis zoveel mogelijk te verminderen.

Het laatste voorstel betreft creëren van overzicht. In het onderzoek bleek duidelijk hoezeer het totale overheidsbeleid is verdeeld over verschillende onderdelen. Er zijn 67 beleidsdomeinen en 72 verschillende ontvangende organisaties. In het onderzoek hebben wij weinig ambtenaren ontmoet die een overzicht hebben over een beleidsdomein, een ministerie of een uitvoeringsorganisatie, en nog minder die overzicht hebben over verschillende beleidsdomeinen of ministeries. Onze ervaring is door de bedrijven bevestigd. Ook zij melden dat ze te maken hebben met veel verschillende ambtenaren die van elkaar niet weten wat ze doen.

Een deel van de onvrede gaat juist niet over de individuele informatieverplichtingen, maar over het geheel. Het is als een rugzak waarin iedere keer een kiezel wordt gestopt: de last van elke kiezel is gering, maar de totale last wordt heel groot.

Dit onderzoek heeft door het integrale karakter bijgedragen aan overzicht over de totale lasten voor ondernemers. Het is nu aan de overheid om dit te vertalen in reductie van de (beleefde) totale lasten.

1.5 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk beschrijft het totale onderzoek vanaf de aanleiding tot en met de beschrijving van de verschillen de onderzoeksstappen.

Hoofdstuk 3 en 4 beschrijven de administratieve lasten, hoofdstuk 3 gaat over de omvang en hoofdstuk 4 over de beleving.

Hoofdstuk 5 bevat enkele reductievoorstellen, gebaseerd op onze bevindingen in het onderzoek en vooral op onze gesprekken met ondernemers.

2. Beschrijving onderzoek

2.1 Achtergrond en aanleiding

In het coalitieakkoord en het constituerend beraad van het kabinet is vastgelegd dat de regeldruk voor bedrijven in deze kabinetsperiode merkbaar wordt verminderd. Regeldruk is al dat wordt veroorzaakt door wet- en regelgeving waar de ondernemer in zijn dagelijkse bedrijfsvoering mee te maken heeft.

In het Plan van aanpak bedrijven dat op 17 juli 2007 is toegestuurd aan het parlement, is beschreven hoe het kabinet invulling denkt te geven aan het verminderen van de regeldruk voor bedrijven. Daarin is een aparte paragraaf gewijd aan de vermindering van administratieve lasten. Administratieve lasten zijn de kosten voor het bedrijfsleven om te voldoen aan informatieverplichtingen voortvloeiend uit wet- en regelgeving van de overheid. Administratieve lasten zijn daarmee onderdeel van het bredere begrip regeldruk.

In het coalitieakkoord heeft het kabinet voor de vermindering van de administratieve lasten van het bedrijfsleven de volgende doelstelling opgenomen:

“De administratieve lasten worden in deze kabinetsperiode met nog eens 25% verminderd”.

Het kabinet heeft besloten om naar aanleiding van deze doelstelling een nieuw ijkpunt vast te stellen. Daartoe is er een nieuwe nulmeting van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven uitgevoerd met 1 maart 2007 als ijkpunt.

In dit rapport wordt verslag gedaan van de resultaten van deze nieuwe nulmeting. Naast dit rapport zijn deelrapporten per departement opgesteld met meer gedetailleerde informatie².

2.2 Doel nulmeting administratieve lasten 2007

Een nulmeting van de administratieve lasten maakt inzichtelijk wat een ondernemer allemaal moet doen om aan informatieverplichtingen uit wet- en regelgeving te voldoen, hoeveel tijd en welke kosten dat met zich meebrengt en hoe hij/zij deze belasting ervaart. Dit maakt de nulmeting administratieve lasten bedrijven 2007 een belangrijk instrument voor departementen aan de hand waarvan vereenvoudigingsmaatregelen kunnen worden geïdentificeerd en opgesteld.

De som van alle lasten voor ondernemers vormt een nieuw ijkpunt voor de doelstelling van kabinet om de administratieve lasten deze kabinetsperiode met netto 25% te verminderen. Daarnaast biedt de nulmeting handvatten om de beleefde lasten bij ondernemers te verminderen.

² De deelrapporten per ministerie zijn opvraagbaar bij Regiegroep Regeldruk.

2.3 De opdracht

2.3.1 Inleiding

Regiegroep Regeldruk (een samenwerkingsverband van het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Economische Zaken) heeft opdracht verleend aan het consortium van Capgemini, EIM, Deloitte en Rambøll om de nulmeting uit te voeren van de administratieve lasten voor het Nederlandse bedrijfsleven.

De departementen hebben een belangrijke rol gehad bij dit onderzoek. Zij hebben hun medewerking verleend bij dat deel van de nulmeting dat betrekking heeft op hun eigen wet- en regelgeving.

2.3.2 Reikwijdte en afbakening

De nulmeting verschaft een overzicht van alle wet- en regelgeving van het Rijk en de bijbehorende administratieve lasten voor bedrijven. Ook meegenomen zijn de administratieve lasten die op basis van departementale regelgeving worden veroorzaakt door uitvoeringsorganisaties, toezichthouders, gemeenten en provincies (medebewind)³ en PBO's (medebewind). Peildatum is de van kracht zijnde wet- en regelgeving van de Nederlandse Rijksoverheid op 1 maart 2007.

Naar de lasten die ontstaan door gemeentelijke wet- en regelgeving heeft Regiegroep Regeldruk in samenwerking met de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten afzonderlijk onderzoek gedaan.

Wet- en regelgeving

De nulmeting administratieve lasten bedrijven 2007 bestrijkt alle algemeen verbindende voorschriften (wetten, Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB), Ministeriële Regelingen en beleidsregels) die:

- Afkomstig zijn van internationale wetgevingsorganen (zoals de Europese Commissie) en geïmplementeerd zijn in de Nederlandse wetgeving;
- Afkomstig zijn van de Nederlandse Rijksoverheid (autonome wetgeving) en/of in medebewind worden uitgevoerd door gemeenten of PBO's;
- Van kracht waren op de peildatum 1 maart 2007, de datum waarop het huidige kabinet is aangetreden;
- Op 1 maart 2007 golden voor het bedrijfsleven voor zover in Nederland gevestigd.

Onder deze definitie zijn ook de subsidieregelingen op basis van nationale (kader)wetten in de nulmeting opgenomen.

³ Met uitzondering van de WMO en de Wet Bibob, deze zijn meegenomen in een afzonderlijk onderzoek naar de lasten door gemeenten.

Bedrijfsleven

Tot het bedrijfsleven worden in het kader van deze nulmeting gerekend alle sectoren van de economie, uitgezonderd de publieke delen van het openbaar bestuur, overheidsdiensten en de verplichte sociale verzekeringen (SBI'93 code 75) en het onderwijs (SBI'93 code 80). Voor deze uitzonderingen geldt dat de private onderdelen daarbinnen wél onder de definitie van bedrijfsleven voor zover zij kostendekkend werken.

Overig

De volgende onderwerpen maken geen deel uit van deze opdracht:

- Administratieve lasten van direct werkende EU-verordeningen die niet zijn verankerd in Nederlandse wet- en regelgeving;
- Administratieve lasten van autonome wet- en regelgeving van medeoverheden als provincies, waterschappen, gemeenten en PBO's;
- Administratieve lasten voor burgers en de overheidssector;
- Administratieve lasten voor de ondernemer als gevolg van algemeen toezichtbezoek, niet gekoppeld aan een informatieverplichting met een specifiek omschreven taakomschrijving van het toezicht;
- Bezwaar en beroep conform de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB).

Deze onderwerpen worden in andere onderzoeken wel gemeten en maken onderdeel uit van het brede onderzoeksprogramma van Regiegroep Regeldruk.

2.3.3 Meten en actualiseren

Aangezien in de vorige kabinetsperiode de eenvoudigste maatregelen om administratieve lasten te verminderen al zijn genomen – het laaghangende fruit is geplukt – is het van groot belang dat de meting concrete handvatten biedt voor vereenvoudigingsmaatregelen.

Vanwege deze focus op vereenvoudiging is samen met departementen gekeken hoe de inspanning zich kon richten op prioritaire vereenvoudigingsgebieden, gebieden met de grootste kans op of noodzaak tot vereenvoudiging. De administratieve lasten van deze prioritaire gebieden zijn opnieuw gemeten op basis van het Standaardkostenmodel (SKM). Bij het benoemen van de prioritaire vereenvoudigingsgebieden zijn de volgende aspecten in ogenschouw genomen:

- De totale omvang van de administratieve lasten van een informatieverplichting en/of wet;
- De mate waarin ondernemers de informatieverplichting en/of wet als een probleem ervaren (Komt de wet- of regel voor in het werkprogramma of is het een bekende irritatie?);
- Of de informatieverplichting en/of wet betrekking heeft op de 52 richtlijnen die de EU heeft benoemd als prioritair binnen het EU actieplan administratieve lasten;
- Of de informatieverplichting en/of wet tot een domein behoort wat is benoemd binnen de aanpak van toezichtlasten;
- Of de wet- en regelgeving zou gaan wijzigen op basis van het Coalitieakkoord.

Voor de minder kansrijke gebieden is volstaan met een actualisatie van de meetgegevens uit de nulmeting administratieve lasten bedrijven van 2003. Dit betreft ongeveer een kwart van de totale administratieve lasten. Subsidies zijn bij de nulmeting 2003 niet meegenomen, dus konden hiervoor geen gegevens worden geactualiseerd. Daarom is voor subsidies gekozen voor het extrapoleren op basis van gemeten subsidieregelingen.

2.4 De methode

2.4.1 Het Standaardkostenmodel in vogelvlucht

Het Standaardkostenmodel (SKM) is een methode die het mogelijk maakt om de administratieve lasten van wet- en regelgeving inzichtelijk te maken én aan te pakken. Administratieve lasten zijn de kosten voor het bedrijfsleven en/of burgers om te voldoen aan informatieverplichtingen voortvloeiend uit wet- en regelgeving van de overheid.

Analyses van de administratieve lasten van wet- en regelgeving met behulp van het SKM worden gekenmerkt door veel aandacht voor detail. Door wet- en regelgeving te analyseren met behulp van het SKM wordt inzichtelijk:

- Welke informatieverplichtingen voortvloeien uit de wet- en regelgeving;
- Welke handelingen een ondernemer of burger moet verrichten om aan een informatieverplichting te voldoen;
- Hoeveel tijd en kosten deze handelingen met zich meebrengen voor de ondernemer of de burger.

Deze transparantie maakt het mogelijk om precies aan te wijzen welke onderdelen van wet- en regelgeving voor problemen zorgen. De detailinformatie biedt tegelijkertijd veel aangrijpingspunten voor vereenvoudiging.

Al met al is het SKM een instrument dat veel mogelijk maakt. Echter, het is van belang om hierbij op te merken dat het te allen tijde een theoretische benadering van de werkelijkheid blijft. De uitkomst van een AL meting voor bedrijven zal nooit een 100% accurate weergave kunnen zijn van de feitelijk gemaakte administratieve kosten. Toch laten zowel de opgedane ervaringen in verschillende Europese landen tot op heden zien dat bedrijven, dankzij deze methode, de besteding van tijd en middelen met betrekking tot afzonderlijke regelgeving beter en doelmatiger kunnen inschatten dan met andere onderzoeksmethoden.

2.4.2 Hoe werkt het?

Om de AL te kunnen berekenen wordt wet- en regelgeving allereerst gescreend op informatieverplichtingen (bv. het opstellen van een rapportage).

Om aan een bepaalde informatieverplichting te kunnen voldoen moet een ondernemer verschillende handelingen verrichten (bijvoorbeeld het verzamelen van informatie, het verwerken van informatie, etc.). Die handelingen vereisen daarmee enerzijds een besteding van tijd en geld (tarief). Anderzijds moeten de activiteiten met een zekere frequentie plaatsvinden (één keer per jaar of meerdere keren per jaar) en gelden de wettelijke regeling voor een bepaalde doelgroep.

Voor de berekening van de AL dienen de variabelen die ten grondslag liggen aan een handeling vermenigvuldigd te worden. Daarbij gaat het om de eerdergenoemde vier variabelen: *tijd*, *tarief*, *frequentie* en *doelgroep*. De optelsom van de AL van de verschillende handelingen die ten grondslag liggen aan een informatieverplichting geeft vervolgens de AL van een betreffende informatieverplichting. De optelsom van de AL van de verschillende informatieverplichtingen die ten grondslag liggen aan een wettelijke regeling geeft ten slotte een totaaloverzicht van de AL van de betreffende wet- of regelgeving.

De beschreven basisstructuur van het model is te vertalen naar de volgende formules:

Berekening administratieve lasten

- Totale AL van een wet = som van de kosten per informatieverplichting
- Kosten per informatieverplichting = som van de kosten per handeling
- Kosten per handeling = $P * Q$

P wordt hierbij gedefinieerd als de kosten van een administratieve handeling en Q als het aantal keren dat de administratieve handeling wordt uitgevoerd.

De gegevens met betrekking tot de tijd en kosten die gemoeid zijn met de administratieve handelingen worden verzameld door middel van interviews met bedrijven. Op grond van persoonlijke gesprekken met woordvoerders van bedrijven worden de kosten per handeling voor een gemiddeld efficiënt bedrijf⁴ vastgesteld. Deze kosten zijn geen gemiddelde of een andere statistische centrummaat, maar een raming waarin de eigenschappen van de geïnterviewde personen en bedrijven worden meegewogen. Het resultaat is een afdoende schatting van de door informatieverplichtingen van de overheid veroorzaakte lasten voor bedrijven ondanks dat deze niet statistisch representatief is.

⁴ Het gemiddeld efficiënt bedrijf is een bedrijf dat administratieve activiteiten gemiddeld uitvoert. Dat wil zeggen dat het bedrijf haar taken beter noch slechter uitvoert dan verwacht mag worden. Hoe precies het gemiddeld efficiënt bedrijf wordt vastgesteld is verder uitgewerkt in paragraaf 3.2

Door de gegevens te vermenigvuldigen met het aantal bedrijven van de doelgroep en de frequentie is het mogelijk om een oordeel te geven over de AL die voortvloeien uit bepaalde wet- en regelgeving.

Tijdens de interviews worden er ook een aantal kwalitatieve gegevens verzameld, die direct handvatten bieden voor vereenvoudiging. Zo wordt onderzocht of informatie wel eenmalig moet worden aangeleverd, of er nog mogelijkheden zijn tot verdere automatisering van de berichtenstroom en of de informatieuitvraag zoals deze is vormgegeven door de overheid wel aansluit bij de informatiestromen die in het bedrijfsleven al aanwezig zijn.

2.5 Wijzigingen ten opzichte van vorige nulmeting 2003

2.5.1 Aanleiding

Na vier jaar ervaring met het meten van administratieve lasten volgens het Standaardkostenmodel, is de 'Nulmeting administratieve lasten bedrijven 2007' aangegrepen om het Standaardkostenmodel dat is gehanteerd in bij de nulmeting 2003 te preciseren, verder te standaardiseren en te verbreden met kwalitatieve aspecten. Daarbij heeft het kabinet gebruik gemaakt van de adviezen van Actal, de Algemene Rekenkamer, de Wereldbank en de OESO.

2.5.2 Precisering in het Standaardkostenmodel

Uitsplitsing van 'gemengde kosten'

In sommige gevallen verplicht de overheid via wet- en regelgeving bedrijven informatie te verzamelen en/of te bewaren, terwijl bedrijven deze informatie voor hun eigen bedrijfsvoering al verzamelen, bewerken en/of bewaren. In een dergelijk geval is er volgens het Standaardkostenmodel sprake van 'gemengde kosten'. In het verleden zijn de kosten die gemaakt worden voor het verzamelen en/of bewaren van dit soort informatie voor 100% toegerekend aan de wet- en regelgeving van de overheid. In de 'Nulmeting administratieve lasten bedrijven 2007' worden de gemengde kosten apart weergegeven om een zuivere splitsing te laten zien tussen activiteiten die bedrijven extra moeten uitvoeren door wet- en regelgeving en activiteiten die bedrijven ook zonder bepaalde wet- en regelgeving uitvoeren

Informatieverplichtingen aan derden

In eerdere metingen van administratieve lasten zijn de kosten die samenhangen met informatieverplichtingen aan derden gedeeltelijk wel meegenomen. Bekende voorbeelden daarvan zijn de factuurplicht en het beprijzen en etiketteren van producten.

Informatieverplichtingen aan de overheid hebben echter een andere functie dan informatieverplichtingen aan derden. Informatieverplichtingen aan de overheid hebben primair als doel om de overheid in staat te stellen de naleving van inhoudelijke verplichtingen te monitoren en te controleren. Bij informatieverplichtingen aan derden is de functie niet het informeren van de

overheid, maar bijvoorbeeld de consument, de patiënt of een ander bedrijf. Het doel van de verplichting is dan bijvoorbeeld het beschermen van belangen van derden ofwel het publieke doel zelf.

Bovenstaand verschil in functionaliteit zorgde de laatste jaren voor veel discussie of kosten verbonden aan informatieverplichtingen aan derden administratieve lasten waren of inhoudelijke nalevingskosten. Nu de aanpak van het kabinet verbreed is en ook de nalevingskosten van bestaande en nieuwe regelgeving wordt aangepakt, heeft het kabinet besloten om de definitie van administratieve lasten theoretisch zuiver te houden. Dit betekent dat de kosten voor de ondernemer die samenhangen met informatieverplichtingen aan derden worden aangepakt in het programma 'nalevingskosten'.

2.5.3 Standaardisatie van de meetmethode

In de nulmetingen uit 2003 zijn, door verschillende opdrachten en verschillende opdrachtnemers, enkele belangrijke verschillen tussen de metingen ontstaan. Voor het vinden van substantiële en merkbare vereenvoudigingsvoorstellen is het van belang dat de uitkomsten van de meting goed vergelijkbaar zijn. Een manier om deze vergelijkbaarheid te waarborgen is het standaardiseren van een aantal variabelen in het Standaardkostenmodel.

In de 'Nulmeting administratieve lasten bedrijven 2007' is de meetmethodiek dan ook op een aantal punten verder gestandaardiseerd en is de meting als één opdracht aanbesteed. De vergelijkbaarheid is onder andere gewaarborgd door dezelfde typen informatieverplichtingen en handelingen te hanteren. Ook zijn de interne tarieven gestandaardiseerd. Op basis van CBS loonstatistieken zijn voor de belangrijkste beroepsgroepen uniforme interne tarieven vastgesteld.

2.5.4 Verbreding van het Standaardkostenmodel

Om de bruikbaarheid van de resultaten verder te vergroten zijn labels en stellingen aan het Standaardkostenmodel toegevoegd. Deze labels en stellingen geven extra informatie, waardoor het eenvoudiger wordt om naar aanleiding van de meetresultaten merkbare vereenvoudigingsvoorstellen te identificeren.

Labels

De volgende labels zijn aan het Standaardkostenmodel toegevoegd:

- Gemengde kosten;
- Feitelijke Naleving;
- Bedrijfssector;
- 'Life-events' ondernemers;
- (Overheids)instantie die de informatie ontvangt;
- Type Informatieverplichting;
- Toezichthouder.

Deze labels hebben verschillende doeleinden. Zo heeft de ervaring geleerd dat vereenvoudigingsvoorstellen op terreinen met veel 'gemengde kosten' en/of waarop de naleving gering is, vaak weinig merkbaar zijn. Met de labels 'gemengde kosten' en 'feitelijke naleving' wordt dit nu vastgelegd. Hiermee kan dan gedurende het identificeren van vereenvoudigingsvoorstellen rekening mee worden gehouden.

De labels 'bedrijfssector', 'life-events ondernemers' en 'type informatieverplichting' maken het mogelijk om specifieke analyses te maken. Zo kan per bedrijfssector in beeld worden gebracht aan welke informatieverplichtingen bijvoorbeeld horecaondernemers moeten voldoen. Het label 'life-events ondernemers' maakt het mogelijk om bijvoorbeeld te zien welke informatie verplichtingen allemaal komen kijken bij het starten van een onderneming.

De labels '(Overheids)instantie die de informatie ontvangt' en 'toezichthouder' zijn tot slot bedoeld om direct inzichtelijk te hebben welke actoren betrokken moeten worden bij het vereenvoudigingsproces.

Belevingsstellingen

In het Standaardkostenmodel zijn 7 stellingen opgenomen waarmee om de kwalitatieve beleving wordt gevraagd. Met deze stellingen wordt, naast de kennis over de kosten van de verplichting, ook inzicht verkregen in hoe de verplichting wordt ervaren. De stellingen geven niet alleen inzicht in de beleving, maar bieden ook aanknopingspunten voor vereenvoudiging. Antwoorden op vragen als 'sluiten de gevraagde gegevens wel aan bij de gegevens van de ondernemer', of 'heeft de ondernemer begrip voor de omvang van de gegevens die hij moet aanleveren', geven aan welke aspecten van de informatieverplichting het beste kunnen worden verbeterd.

2.5.5 *Vergelijkbaarheid met eerdere nulmetingen*

De wijzigingen in het Standaardkostenmodel ten opzichte van de Nulmeting 2003 hebben gevolgen voor de vergelijkbaarheid van de gegevens. Door een deel van de gemende kosten niet langer in de administratieve lasten mee te tellen, wordt de definitie van administratieve lasten beter afgebakend en worden de lasten kleiner in omvang. De aanscherping van de definitie van administratieve lasten rond informatieverplichtingen aan de overheid en aan derden leidt ertoe dat de gemeten lasten in 2007 ook lager zijn dan in 2003. Daarnaast bleek op basis van onderzoek van het CBS dat de tarieven in 2003 vaak te hoog waren ingeschat. De standaardisatie van de interne tarieven leidt dus ook tot een afname van de gemeten lasten. Tot slot hebben ook de reducties in de periode 2003-2007 bijgedragen aan een verlaging van de administratieve lasten in 2007 ten opzichte van 2003.

Als laatste voordeel biedt de nieuwe nulmeting meer informatie over beleving en vereenvoudigingsvoorstellen van ondernemers.

De nieuwe meting biedt dus andere resultaten dan de oude meting. De resultaten van de twee metingen kunnen dan ook niet één op één met elkaar worden vergeleken.

2.6 De meting in vier stappen

2.6.1 Inleiding

De meting is uitgevoerd in vier deels opeenvolgende en deels overlappende fasen:

- Stap 1: creëren startpunt voor de meting en actualisatie
- Stap 2: toekennen van labels en bepalen van onderzoeksstrategie
- Stap 3: meten en consolideren van de administratieve lasten per informatieverplichting
- Stap 4: resultaten verzamelen en beschikbaar stellen

Hieronder worden deze stappen beknopt beschreven.

2.6.2 Het creëren van het startpunt voor de meting en actualisatie

Bij het opstellen van de offerteaanvraag heeft de Regiegroep Regeldruk samen met de departementen per departement een overzicht opgesteld van de wetten, ingedeeld in twee meetmethoden:

- Welke wetten moeten worden gemeten (prioritaire aandachtsgebieden);
- Voor welke wetten kan worden volstaan met het actualiseren van de administratieve lasten van de nulmeting 2003.

Het Consortium heeft beide wettenbestanden gecontroleerd op juistheid, volledigheid en relevante wijzigingen sinds de vorige nulmeting met gevolgen voor de omvang van de administratieve lasten. In overleg met de Regiegroep en de departementen zijn definitieve overzichten opgesteld van wetten die opnieuw zijn gemeten en wetten die zijn geactualiseerd. Onderdeel van deze stap was ook het integraal lezen van de wetteksten per 1 maart 2007 voor de nieuw te meten wetten. Op basis hiervan zijn alle informatieverplichtingen benoemd en vastgelegd.

In deze fase is voor het perceel Subsidies op basis van een voorstel van het consortium een lijst gemaakt van subsidieregelingen die voldoen aan de criteria voor prioritaire aandachtsgebieden (zie paragraaf 2.3.2) en die gezamenlijk een betrouwbaar beeld geven van de administratieve lasten voor de verschillende subsidieregelingen. Dat heeft geleid tot een selectie van 60 rijkssubsidieregelingen waarvan de administratieve lasten voor het bedrijfsleven zijn vastgesteld.

2.6.3 Het toekennen van labels bij te meten wetten en bepalen onderzoeksstrategie

In deze stap zijn alle informatieverplichtingen voorzien van kwalitatieve labels. Zoals deze hierboven in paragraaf 2.5.3 zijn benoemd.

Ook is in deze stap de onderzoeksstrategie bepaald. In het onderzoek is gebruik gemaakt van interviewreeksen voor een cluster van informatieverplichtingen bij een specifieke doelgroep. Een interviewreeks bestaat uit 3 face-to-face of telefonische interviews, gevolgd door extra interviews als er onduidelijkheden zijn. Het bepalen van de onderzoeksstrategie vereiste besluitvorming over segmentatie en de wijze van interviewen.

Allereerst de segmentatie. Per wet/regeling/besluit of samenhangende clusters van wetten en de onderliggende informatieverplichtingen is bekeken of segmentatie van het bedrijfsleven gewenst is

om een correct beeld te krijgen van de omvang van de administratieve lasten van een informatieverplichting. In principe wordt er per wet of clusters van wetten niet gesegmenteerd, met uitzondering van de volgende situaties:

- De informatieverplichting in de wettekst of onderliggende uitvoeringsregelingen is gespecificeerd naar onderdelen van het relevante bedrijfsleven. Een goed voorbeeld daarvan is het onderscheid naar de kleine, middelgrote en grote ondernemingen binnen de Wet op de jaarrekening. Dergelijke wettelijke verschillen in specificaties kunnen leiden tot substantiële verschillen in de omvang van de administratieve lasten binnen één informatieverplichting.
- De nalevingpraktijk bij het bedrijfsleven of de uitvoeringspraktijk bij de betrokken overheidsinstanties kent structurele verschillen met substantiële gevolgen voor de omvang van de administratieve lasten voor een informatieverplichting. Een voorbeeld is het onderscheid tussen het uitbesteden of zelf uitvoeren van de loonadministratie.

Dit heeft er toe geleid dat er vanuit het perspectief van de onderzoeksstrategie twee categorieën wetten werden onderscheiden:

- Wetten zonder segmentatie: één interviewreeks;
- Wetten met segmentaties: meer dan één interviewreeks.

Een tweede aspect van de onderzoeksstrategie betrof de vraag: hoe worden de P-parameters (tijd, investeringskosten en externe kosten) verzameld? Er zijn drie varianten onderscheiden, waarbij de keus op wetsniveau is bepaald:

- Face-to-face interviews ingeval van complexe wetten en bijgevolg complexe informatieverplichtingen
- Telefonische interviews ingeval de te meten informatieverplichtingen in korte tijd kunnen worden besproken zonder dat documenten of voorbeelden moeten worden getoond
- Expert panels ingeval van zelden voorkomende complexe informatieverplichtingen (fusies, liquidaties)

Nadat voor alle wetten de onderzoeksstrategie was bepaald, kon het veldwerk – stap 3 – beginnen.

2.6.4 Het meten en consolideren van de administratieve lasten per informatieverplichting

De administratieve lasten voor de prioritaire vereenvoudigingsmaatregelen zijn bepaald op basis van een nieuwe meting. Deze meting is uitgevoerd in 4 fasen die hieronder worden besproken.

Een deel van de administratieve lasten is bepaald op een andere wijze, die hieronder ook wordt toegelicht. Zo is voor de minder kansrijke gebieden volstaan met een actualisatie van de meetgegevens uit de nulmeting administratieve lasten bedrijven van 2003. Subsidies zijn bij de nulmeting 2003 niet meegenomen, dus konden hiervoor geen gegevens worden geactualiseerd. Daarom is voor subsidies gekozen voor het extrapoleren op basis van gemeten subsidieregelingen.

Fase 1: Interviews

In de eerste fase zijn voor alle nieuw te meten wetten interviewreeksen gepland en gehouden. In dit onderzoek zijn 1618 interviews gehouden met bedrijven⁵.

Ter voorbereiding op het interview heeft elke onderzoeker zich eerst een beeld gevormd van de sector waarin het interview plaatsvond. Om aan een informatieverplichting te kunnen voldoen moeten handelingen worden uitgevoerd. Voor het onderzoek is een standaardlijst van 18 handelingen gebruikt. Hiervoor hadden de interviewers voor de verschillende soorten informatieverplichtingen een zogenaamd handelingsprofiel beschikbaar met een standaardverdeling over de verschillende handelingen. Deze handelingen zijn in het interview vertaald naar begrippen die aansluiten bij de belevingswereld van de respondenten. In de interviews is zowel gekeken naar de tijd voor een totale informatieverplichting als voor de afzonderlijke handelingen.

In aanvulling op de handelingen is ook gevraagd naar de externe kosten voor het uitbesteden van activiteiten en zogenaamde out-of-pocket kosten voor investeringen om aan de informatieverplichtingen te kunnen voldoen. Voor de investeringskosten is ook gevraagd naar de afschrijvingstermijn om de kosten per informatieverplichting goed te kunnen vaststellen.

Naast de kwantitatieve gegevens over de bestede tijd is in de interviews ook gevraagd naar de beoordeling op de belevingsstellingen, en naar verbetervoorstellen en best practices. Dit is zoveel mogelijk gedaan per informatieverplichting, maar in sommige interviews wilde de geïnterviewde slechts globale informatie geven voor een cluster van informatieverplichtingen.

Fase 2: Standaardiseren

De tweede fase bestond uit het standaardiseren van de tijdsbesteding en kosten per interviewreeks. Op basis van een beperkt aantal interviews (meestal 3) is gekeken of een goede inschatting kon worden gemaakt van de tijdsbesteding voor het gemiddeld efficiënte bedrijf. Wanneer de spreiding in de resultaten erg groot was is gekozen voor vervolginterviews, vaak om specifieke zaken op te helderen. Zo is uiteindelijk voor elke informatieverplichting, en waar relevant de onderliggende segmenten, een gestandaardiseerde waarde vastgesteld voor de tijdsbesteding en de kosten per informatieverplichting.

Fase 3: Hoeveelheidsgegevens verzamelen

De derde fase betond uit het verzamelen van de hoeveelheidscomponent van de administratieve lasten. Hiervoor zijn gegevens opgevraagd bij de ontvangende overheidsinstanties, maar er zijn ook berekeningen gemaakt op basis van CBS-gegevens over aantal bedrijven.

⁵ In totaal is bij 1812 bedrijven een afspraak gemaakt, maar sommige bedrijven belden af of verschoven de afspraak zo vaak dat is afgezien van een interview gegeven de beperkte doorlooptijd van de interviewfase. In de oplevering aan Regiegroep Regeldruk zijn de resultaten van 1419 interviews geanonimiseerd opgeleverd. Voor de fiscale wetten zijn 165 interviews gehouden waarvan de gegevens op een andere wijze zijn verwerkt. Tot slot zijn voor het CBS 34 telefonische interviews gehouden waarin uitsluitend de belevingsstellingen zijn voorgelegd aan de bedrijven. Deze gegevens zijn separaat aan Regiegroep Regeldruk opgeleverd.

Fase 4: Consolidatiebijeekomsten

Tot slot zijn de gestandaardiseerde resultaten tijdens consolidatiebijeekomsten voorgelegd aan vertegenwoordigers van de betrokken departementen, uitvoeringsinstellingen, inspecties, het betrokken bedrijfsleven en eventueel externe deskundigen. Er zijn in totaal 38 consolidatiebijeekomsten gehouden. Met behulp van de op- en aanmerkingen uit de consolidatiebijeekomsten zijn de resultaten uit de interviews definitief vastgesteld.

Actualiseren

Bovenstaande vier fasen golden voor de nieuw te meten wetten. Parallel aan deze fasen zijn de overige wetten geactualiseerd. Actualisering betekent dat de gegevens uit de meest recente administratieve lasten meting (in veel gevallen de 'Nulmeting bedrijven 2003') zijn overgenomen, maar dat de oude omvang van de administratieve lasten is geactualiseerd door een algemene correctie toe te passen. De index die daarvoor is gebruikt, is de gemiddelde groei van het Bruto Binnenlands Product tussen het jaar van de meting en 2007. Onderstaande tabel geeft de BBP indexatie weer die gebruikt is voor het actualiseren. De ijkdatum voor de nulmeting is 1 maart 2007.

Periode	BBP (mld.)	BBP indexatie 2007
1999	€ 386,2	143,97
2000	€ 418,0	133,01
2001	€ 447,7	124,19
2002	€ 465,2	119,52
2003	€ 476,9	116,59
2004	€ 491,2	113,19
2005	€ 509,0	109,23
2006	€ 534,0	104,12
2007	€ 556,0	100,00

Bron: CBS, Macro Economische Verkenningen 2008, bewerking consortium.

Bij het actualiseren zijn alleen de kwantitatieve gegevens van de te actualiseren wet- en regelgeving tot het niveau van informatieverplichtingen overgenomen. De handelingen die verricht worden om aan de informatieverplichting te voldoen zijn niet in kaart gebracht. Ook zijn geen kwalitatieve labels, zoals oorsprong wetgeving, feitelijke naleving, bedrijfssector, verantwoordelijke uitvoeringsorganisatie of 'life event' in de dataset voor actualisatie opgenomen.

Door de geactualiseerde gegevens samen te voegen met de nieuw gemeten wetten ontstaat een totaaloverzicht van de administratieve lasten voor bedrijven in 2007. Voor het geactualiseerde deel is de schatting minder nauwkeurig en ontbreken enkele gegevens. Dat is verdedigbaar omdat het veelal om lage lasten gaat, beleidsterreinen waar weinig is gewijzigd en naar verwachting weinig zal wijzigen en die geen irritatie zijn voor het bedrijfsleven.

Verrijken

In enkele uitzonderingsgevallen is gekozen voor een tussenvorm tussen opnieuw meten en actualiseren, namelijk verrijken. In deze gevallen zijn bestaande onderzoeksgegevens verrijkt met de kwalitatieve labels die ook voor alle nieuw te meten informatieverplichtingen zijn vastgesteld. Het resultaat is dan hetzelfde als bij opnieuw meten, maar de bronnen van de tijd- en hoeveelheidcomponenten zijn dan onderzoek gedaan tussen 2003 en 2007. Verrijking is slechts toegepast bij twee wetten van het ministerie van LNV waar recent een voldoende gedetailleerd onderzoek is gedaan naar de administratieve lasten.

Extrapolatie

In het perceel Subsidies zijn de administratieve lasten gemeten door middel van:

- interviews (interviewgroep);
- extrapoleren (extrapoleergroep).

Voor het extrapoleren zijn de regelingen uit de extrapoleergroep gekoppeld aan de regelingen uit de interviewgroep. Er zijn met andere woorden gelijksoortige groepen van regelingen geïdentificeerd. Deze gelijksoortigheid is gebaseerd op type regeling en op “zwaarte” van de verschillende informatieverplichtingen van een subsidieregeling.

Van elke groep is vervolgens een gemiddelde prijscomponent bepaald per fase aanvragen, uitvoeren en verantwoorden. Voor de subsidieregelingen in de extrapoleergroep zijn de administratieve lasten vervolgens vastgesteld door per fase (aanvragen, uitvoeren, verantwoorden) de bijbehorende hoeveelheidcomponent te vermenigvuldigen met de betreffende gemiddelde prijscomponent die voor die subsidieregelingen geïdentificeerd is.

2.6.5 Het verzamelen en beschikbaar maken van de resultaten

De resultaten zijn op drie manieren beschikbaar gemaakt. Er is een basisbestand opgeleverd aan Regiegroep Regeldruk met daarin alle onderzoeksgegevens en resultaten. Dit basisbestand omvat alle departementen en geeft een volledig overzicht van de onderzoeksresultaten voor de gehele rijksoverheid. De structuur is gebaseerd op een database, zodat op een later moment eenvoudig analyses op het volledige materiaal kunnen worden uitgevoerd.

Het tweede resultaat zijn de zogenaamde presentatietabellen met een rekentool per ministerie en voor het perceel subsidies. Daarin staan ook de basisgegevens vermeld, maar dan op een meer toegankelijke wijze. Deze tabellen lenen zich minder goed voor analyse, maar dienen primair om beleidsmedewerkers inzicht te geven in de onderzoeksresultaten. Aan deze tabellen is een ‘rekentool’ toegevoegd dat medewerkers op de departementen moet helpen bij het doorrekenen van wijzigingsvoorstellen.

Het derde product bestaat uit een rapportage per departement en voor het perceel subsidies in combinatie met een standaardset van achtergrondtabellen. Met Regiegroep Regeldruk zijn de standaardtabellen afgesproken.

3. Omvang van de lasten

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de omvang van de administratieve lasten. In de bijlage bij dit rapport staan tabellen met detailinformatie. Daarnaast bieden de rapporten per departement een uitgebreidere beschrijving van de omvang van de lasten.

3.2 Totale administratieve lasten

3.2.1 Lasten naar meetmethode⁶

De totale administratieve lasten voor bedrijven per 1 maart 2007 bedragen 9,7 miljard euro. Het betreft uitsluitend de kosten van het informeren van de overheid over de inhoudelijke naleving van beleid.

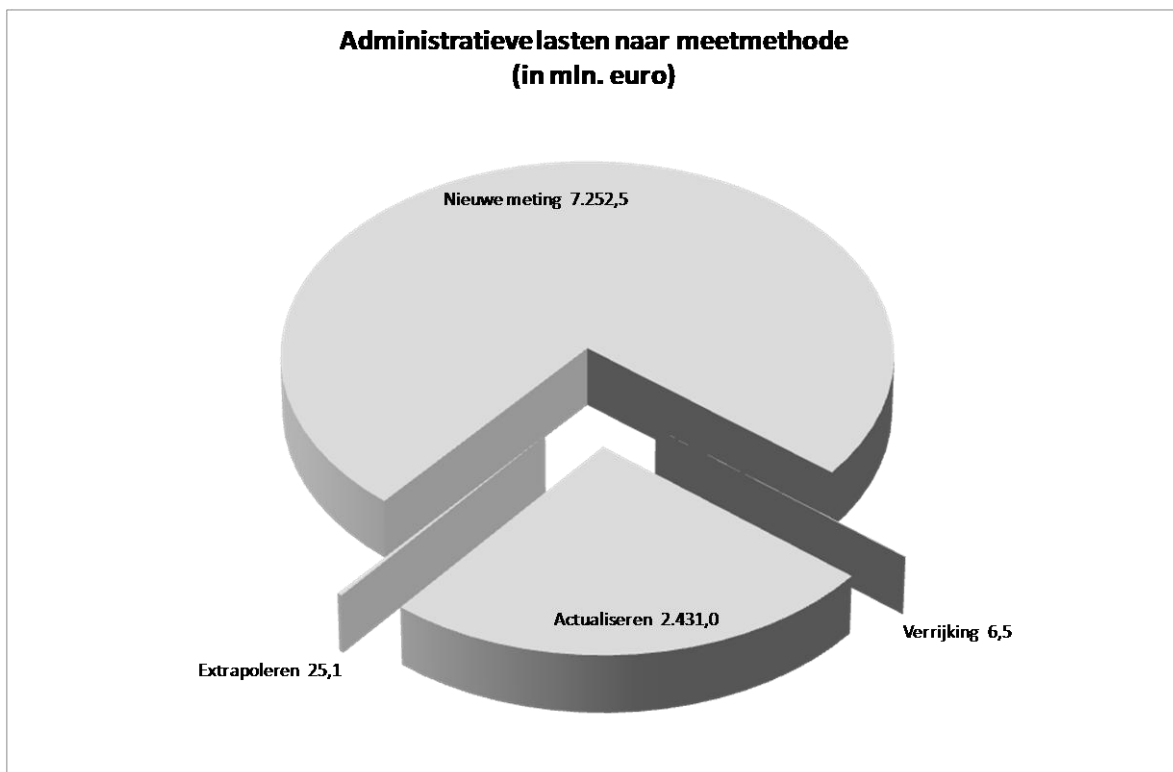
In het onderzoek zijn ook de kosten gemeten bij activiteiten die zowel voor de overheid als voor eigen bedrijfsvoering worden uitgevoerd, zoals registratie. Deze gemengde kosten worden apart weergegeven om een zuivere splitsing te laten zien tussen activiteiten die bedrijven extra moeten uitvoeren door wet- en regelgeving en activiteiten die bedrijven ook zonder bepaalde wet- en regelgeving uitvoeren, de zogenaamde bedrijfseigen kosten. In het onderzoek is nog 0,3 miljard euro aan bedrijfseigen kosten gemeten. De totale administratieve lasten inclusief bedrijfseigen kosten bedragen dus 10,0 miljard euro.

In alle deelrapporten worden de resultaten inclusief de bedrijfseigen kosten beschreven, maar in dit overzichtsrapport gaat het steeds om de 'zuivere' administratieve lasten.

⁶ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 1

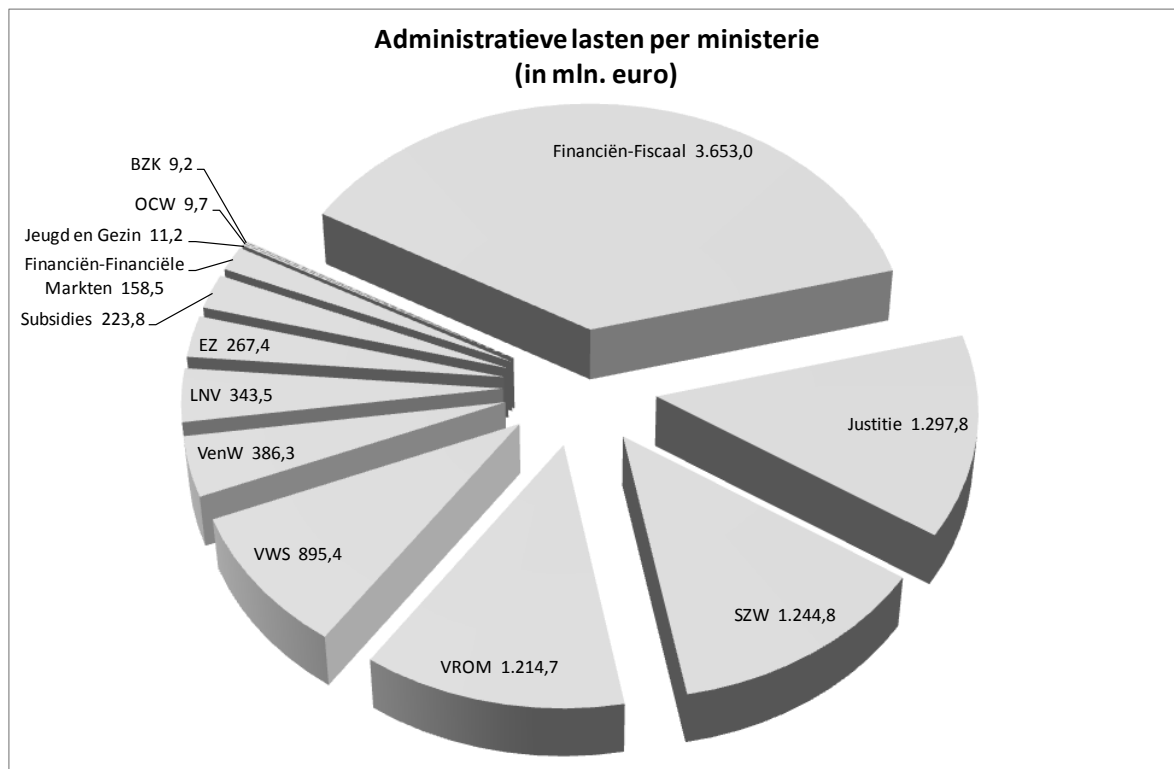
Figuur 1 toont de verdeling van de administratieve lasten naar meetmethode. Van alle informatieverplichtingen is 55 procent opnieuw gemeten. Deze informatieverplichtingen zijn samen goed voor ruim driekwart van de totale administratieve lasten. De overige 45% is geactualiseerd, waarbij de gegevens uit eerdere metingen zijn geïndexeerd naar 2007. Deze informatieverplichtingen zorgen voor ongeveer een kwart van de totale administratieve lasten. De verrijking en het extrapoleren hebben binnen de totale meting een verwaarloosbare omvang.

Figuur 1

3.2.2 Lasten per ministerie⁷

Figuur 2

De administratieve lasten zijn ongelijk verdeeld over de ministeries. De ministeries met de grootste administratieve lasten zijn, in volgorde van lasten:

- Financien Fiscaal;
- SZW;
- Justitie;
- VROM;
- VWS.

De fiscale wetgeving zorgt voor meer dan eenderde deel van alle administratieve lasten voor bedrijven. De andere vier ministeries die hoge lasten veroorzaken zorgen ieder voor ongeveer eenachtste deel van de totale lasten. De vijf ministeries zijn samen verantwoordelijk voor ongeveer driekwart van de totale administratieve lasten voor bedrijven.

⁷ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 2

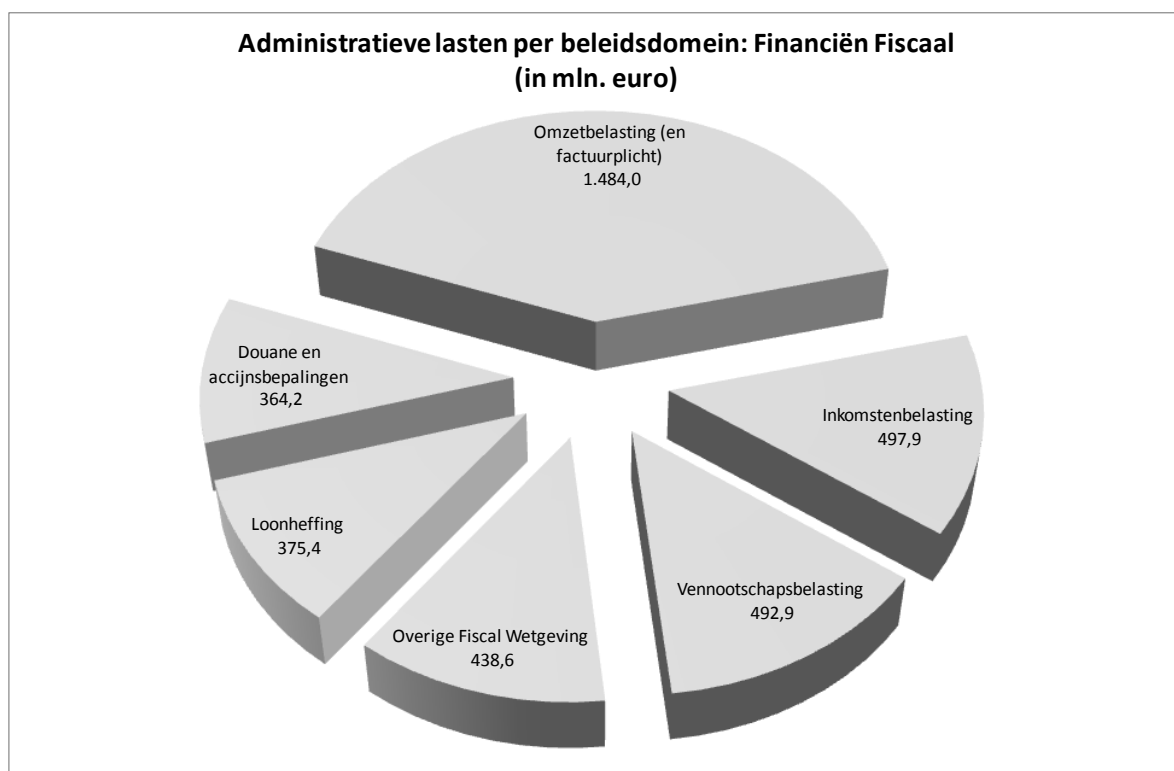
3.2.3 Lasten naar beleidsdomein⁸

Om een beter inzicht te krijgen in de veroorzakers van de hoge administratieve lasten, worden de vijf eerder genoemde ministeries hieronder in de figuren 3 tot en met 7 uitgesplitst naar beleidsdomeinen.

In de deelrapporten per ministerie worden deze beleidsdomeinen elk uitgebreid beschreven. Naast een korte omschrijving van de wetten worden de voornaamste informatieverplichtingen genoemd die de administratieve lasten veroorzaken. Door de integrale nulmeting is het dus mogelijk om vanuit het totaaloverzicht 'in te zoomen' tot op het niveau van informatieverplichtingen en de onderliggende administratieve handelingen.

Financiën Fiscaal

Figuur 3

De fiscale wetgeving kenmerkt zich door hoge administratieve lasten per belastingsoort, er zijn eigenlijk geen belastingen met lage administratieve lasten. Dat is voor een groot deel verklaarbaar uit de grote hoeveelheidscomponent van deze informatieverplichtingen. De omzetbelasting (BTW) zorgt voor veel administratieve lasten vanwege de factuurplicht. Om de afdracht of teruggaaf van BTW te kunnen onderbouwen, moeten ondernemers de BTW per factuur specificeren. Deze verplichting is direct gekoppeld aan de specificatieverplichting van de rijksoverheid, ondernemers

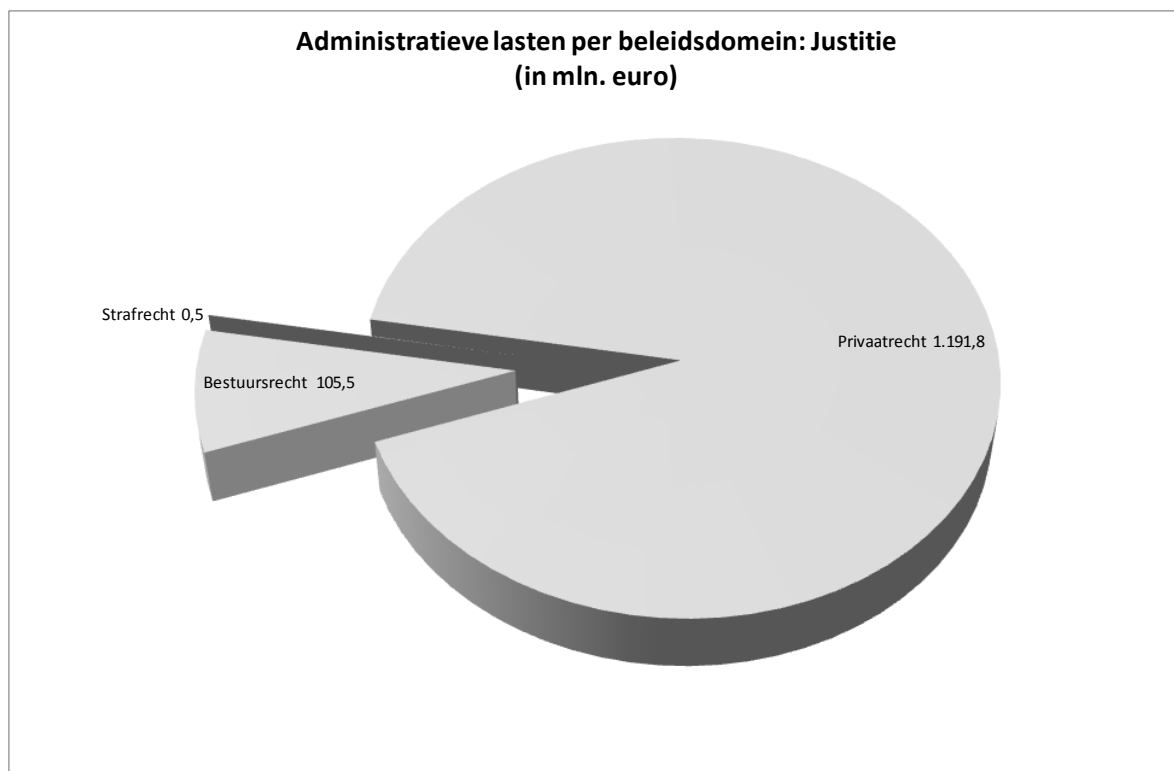
⁸ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 2

zouden zonder deze plicht de BTW-specificatie achterwege laten. Daarom zijn deze kosten volledig meegenomen als administratieve lasten.

De lasten voor de loonheffing zijn op een bijzondere wijze vastgesteld. In één activiteit wordt de afdracht geregeld van de Loonbelasting, de premies volksverzekeringen (Aow, Anw, Awbz), de premie werknemersverzekeringen (Zw, Ww) en de premies voor de Zorgverzekeringswet. De administratieve lasten van deze activiteit bedragen 938,6 miljoen euro per jaar. Dit bedrag is in onderling overleg tussen de ministeries van Financiën, SZW en VWS toegedeeld in de verhouding 40:40:20. De loonheffing van 375,4 miljoen euro voor Financiën Fiscaal is dus 40 procent van het totaalbedrag aan administratieve lasten voor de loonheffing.

Justitie

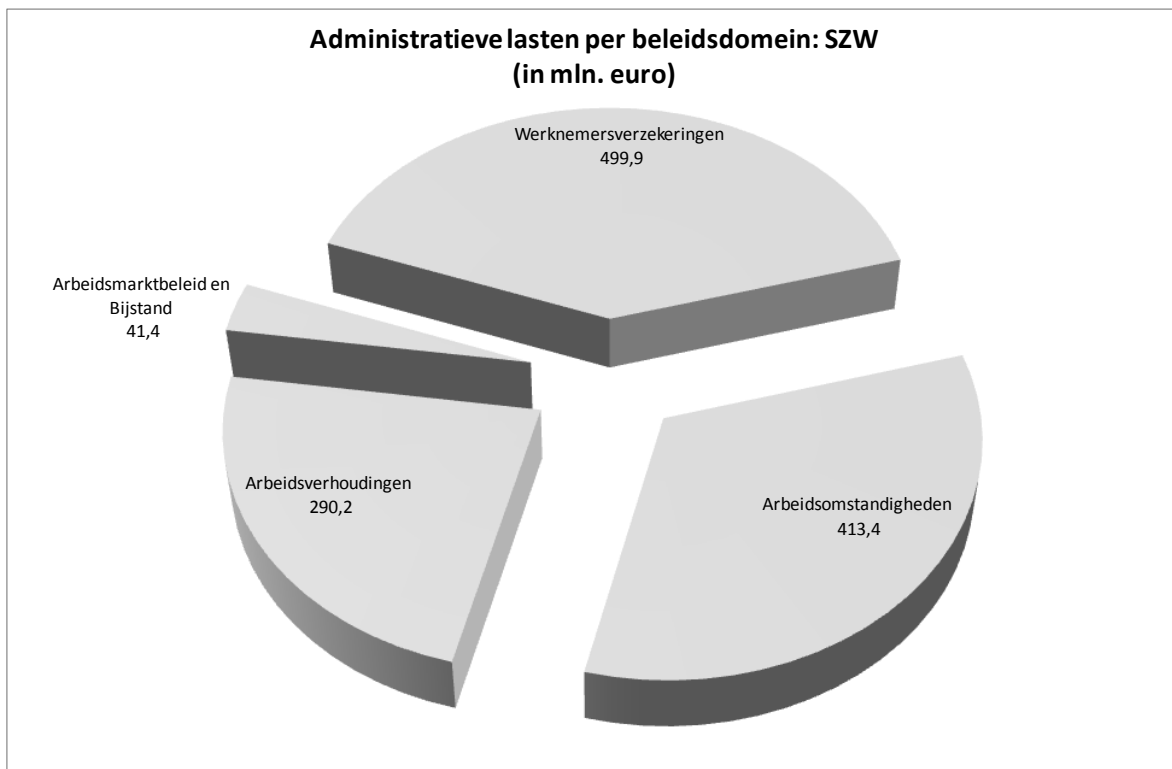
Figuur 4

Bij het ministerie van Justitie valt vooral het grote aandeel van het privaatrecht op in de totale administratieve lasten. Hiervan wordt 750,1 miljoen euro veroorzaakt door de Wet op de Jaarrekening. Deze wet is goed voor ongeveer 60 procent van alle administratieve lasten binnen dit ministerie.

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

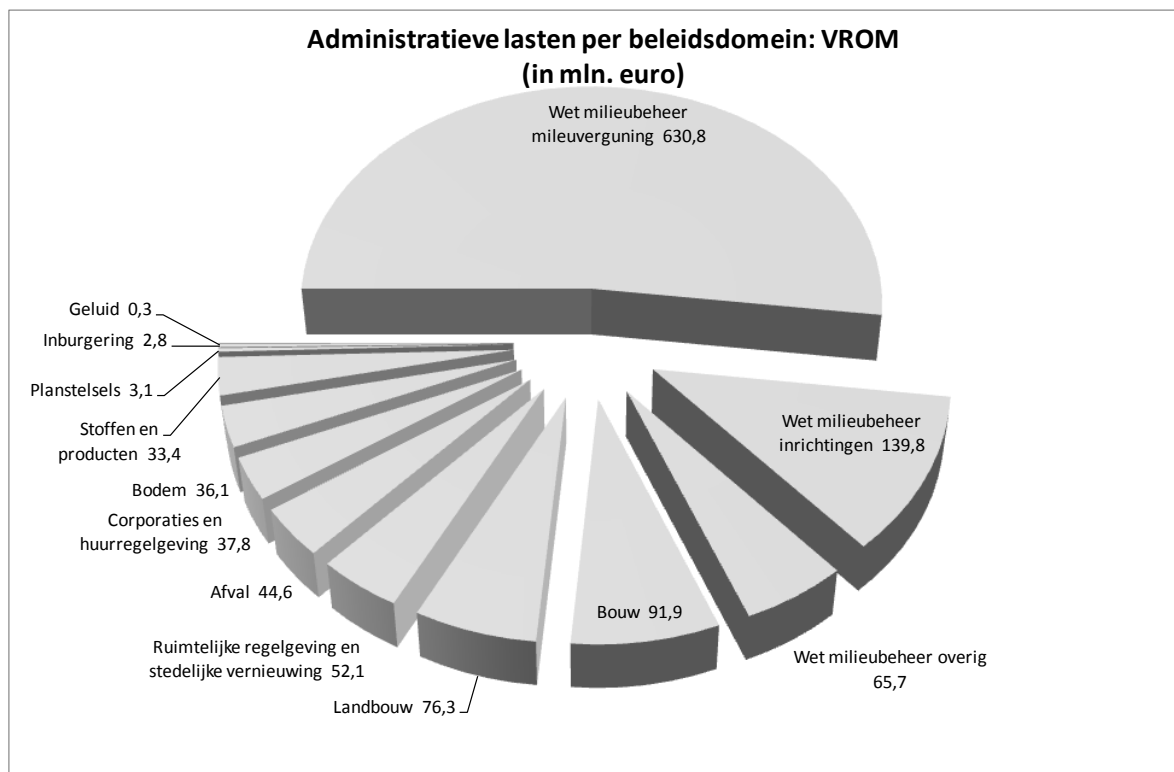
Figuur 5

Bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid worden de administratieve lasten vooral veroorzaakt door de werknemersverzekeringen (waarvan 375,4 miljoen euro bestaat uit de toegerekende lasten voor premieheffing), de arbeidsomstandigheden en de arbeidsverhoudingen.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu

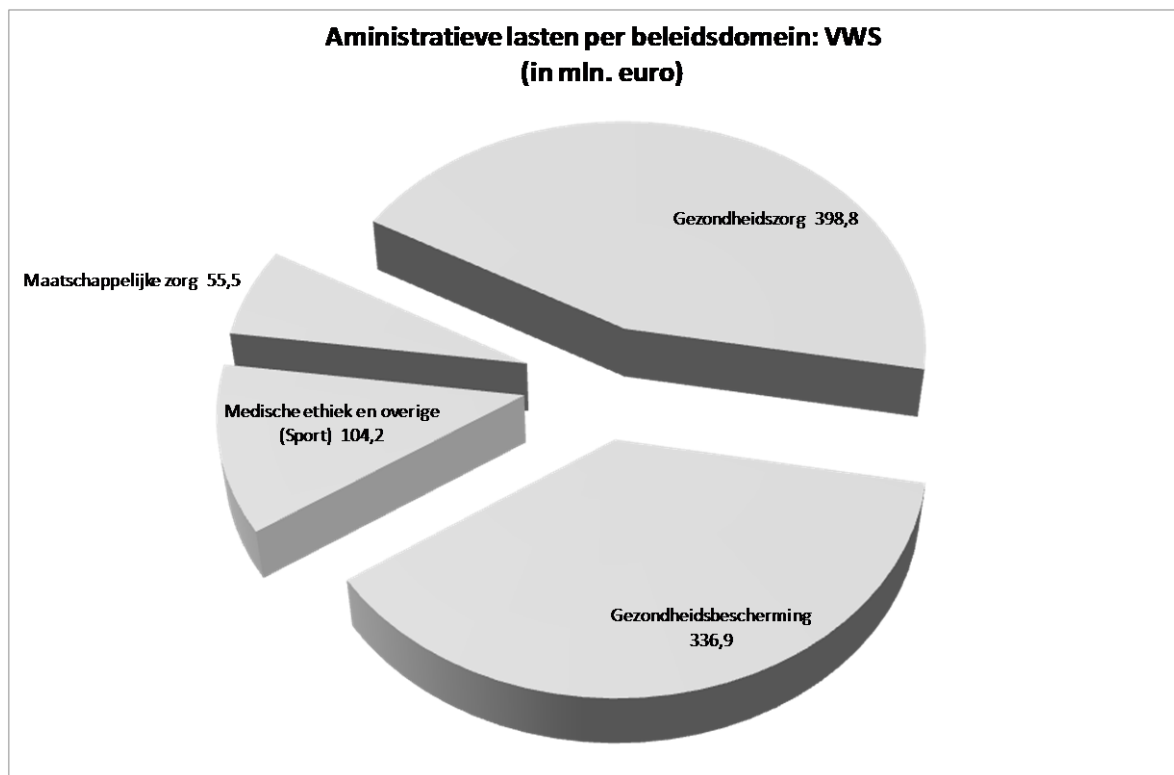
Figuur 6

Ook het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu heeft een opvallende bron van administratieve lasten: de Wet milieubeheer. In het onderzoek wordt deze wet gesplitst in drie domeinen: vergunningen, inrichtingen en overige. Bij elkaar zorgt deze wet voor bijna 70 procent van de totale administratieve lasten van het ministerie van VROM.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Figuur 7

Bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zorgen de gezondheidszorg en de gezondheidsbescherming samen voor ongeveer driekwart van de totale administratieve lasten. Onder gezondheidsbescherming valt de Warenwet. Bij gezondheidszorg zorgen de toegerekende kosten van de premieheffing (187,8 miljoen euro) voor een groot deel van de administratieve lasten.

3.3 Beschrijvende kenmerken

3.3.1 Oorsprong van de informatieverplichtingen⁹

Voor een reductie van administratieve lasten zullen vaak de informatieverplichtingen in de wet moeten worden gewijzigd. Zoals we later zullen zien, is het soms mogelijk de lasten te reduceren door de uitvoering te verbeteren. Maar als de reductie wordt gezocht in aanpassing van de wet, dan is het belangrijk om te weten of deze wet een internationale (veelal Europees), een nationale of een gemengde oorsprong kent. Dan wordt duidelijk of een reductieprogramma zich uitsluitend moet richten op de eigen wetgeving, of dat ook internationaal een wijziging moet worden gerealiseerd.

⁹ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 4 en 5.

Voor elke wet is gekeken of er in de tekst van de wet of het memorie van toelichting een verwijzing staat naar internationale wet- en regelgeving. Als dat het geval is, is per informatieverplichting gekeken naar relatie tussen de nationale en de internationale regels:

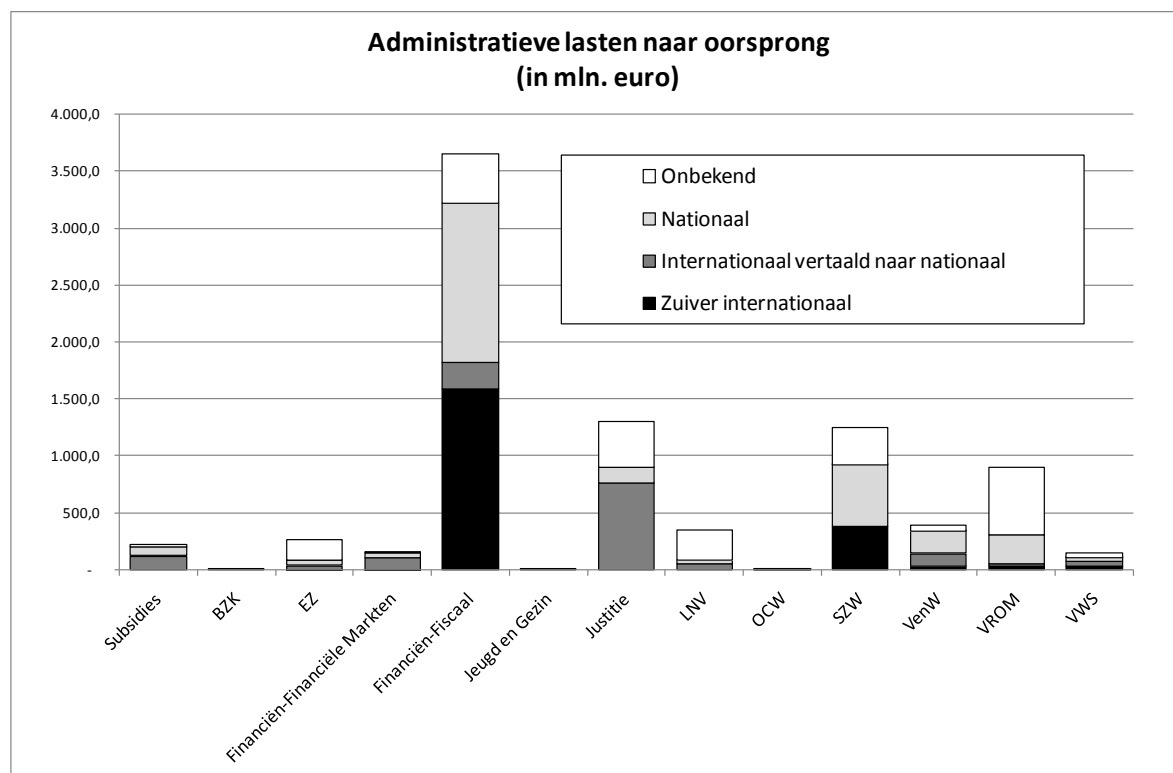
- Als een informatieverplichting een directe vertaling is van verplichtingen uit internationale regels wordt deze ingedeeld in categorie A: internationaal;
- Als een informatieverplichting is gebaseerd op internationale regels, maar geen rechtstreekse vertaling is, wordt deze ingedeeld in categorie B: internationaal vertaald naar nationale wetgeving;
- Als een informatieverplichting niet is gebaseerd op internationale regels, wordt deze ingedeeld in categorie C: nationale wetgeving.

Omdat ongeveer driekwart van de administratieve lasten opnieuw is gemeten en voorzien van labels, is alleen over dit deel de oorsprong nauwkeurig bekend. Bij veel van de geactualiseerde gegevens staat weliswaar een oorsprong vermeld, maar de wijze van vaststellen en de nauwkeurigheid zijn zo divers dat deze gegevens niet zijn verwerkt in de nieuwe nulmeting. De geactualiseerde gegevens hebben daarom voor de oorsprong het label 'onbekend' gekregen.

Van de nieuw gemeten en verrijkte informatieverplichtingen komt 62 procent van de administratieve lasten voort uit wetgeving met uitsluitend nationale oorsprong, 23 procent uit nationale wetgeving de is gebaseerd op internationale regels, en 15 procent uit direct vertaalde internationale wet- en regelgeving.

Figuur 8 toont de verdeling van de oorsprong van de administratieve lasten per ministerie.

Figuur 8

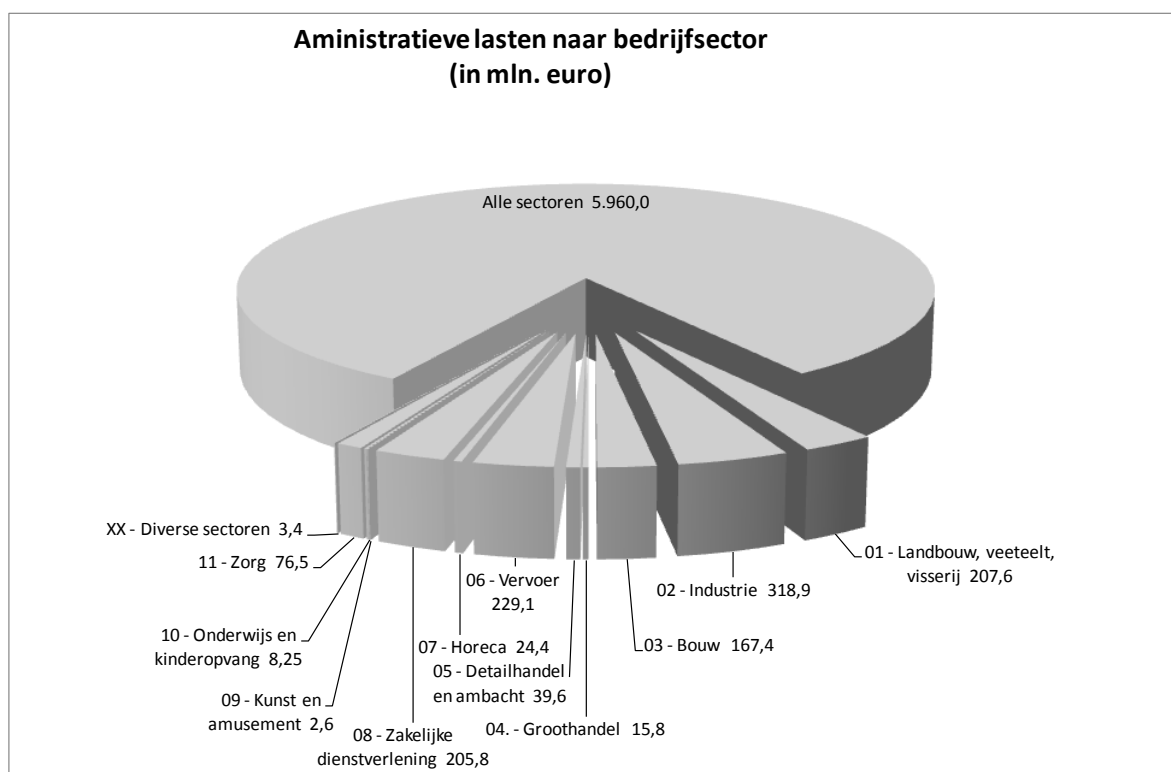

3.3.2 Administratieve lasten per bedrijfssector¹⁰

Voor de opnieuw gemeten informatieverplichtingen is ook vastgesteld voor welke bedrijfssector(en) de verplichting geldt. Sommige verplichtingen zijn sectorspecifiek, andere gelden voor bedrijven in verschillende of in alle sectoren. Omdat de fiscale wetgeving, de premieheffing en de Wet op de jaarrekening voor alle sectoren gelden, is het niet verwonderlijk dat een groot deel van de lasten niet sectorspecifiek is. Een groot aantal andere informatieverplichtingen geldt ook voor bedrijven in alle sectoren omdat ze gebeurtenisgebonden zijn (het aanvragen van kentekens) of voor alle personeel gelden (eerstedagsmeldingen). Al met al is 82 procent van alle administratieve lasten niet sectorspecifiek. Van de overige 18 procent zijn de meeste lasten voor de sectoren:

- Industrie (25%);
- Vervoer (18%);
- Landbouw, veeteelt, visserij (16%);
- Zakelijke dienstverlening (16%);
- Bouw (13%).

Figuur 9

¹⁰ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 3.

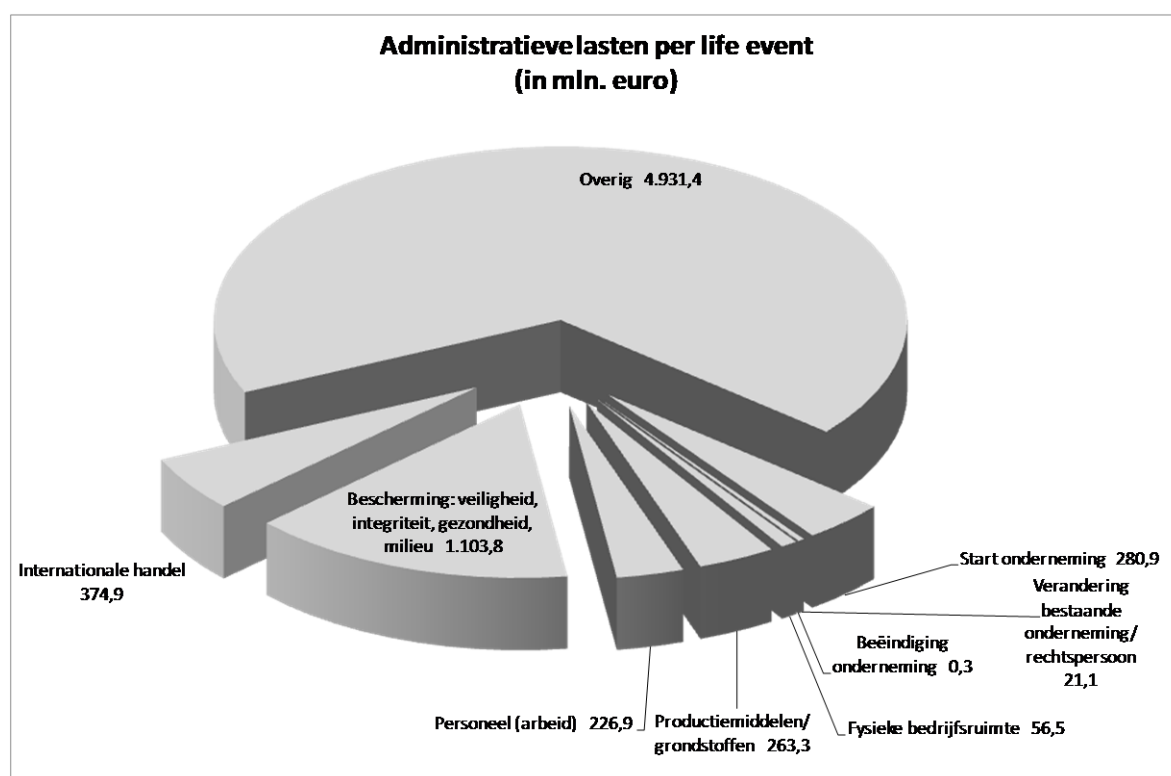
3.3.3 Administratieve lasten naar 'life event'¹¹

Eén van de uitbreidingen van de methode van 'Meten is Weten II' is het label 'life event'. Hieronder vallen twee typen variabelen:

- het starten, uitbreiden en stoppen van een onderneming;
- de specifieke informatieverplichtingen in de normale bedrijfsvoering rond bedrijfsruimte, productiemiddelen, arbeid, bescherming en internationale handel.

Daarnaast is er nog een categorie 'overig' waaronder bijvoorbeeld de meeste fiscale administratieve lasten vallen. Figuur 10 toont de lasten naar 'life event'. De voornaamste lasten hangen samen met bescherming en internationale handel. Daarnaast zorgt het starten van een onderneming voor relatief veel lasten.

Figuur 10

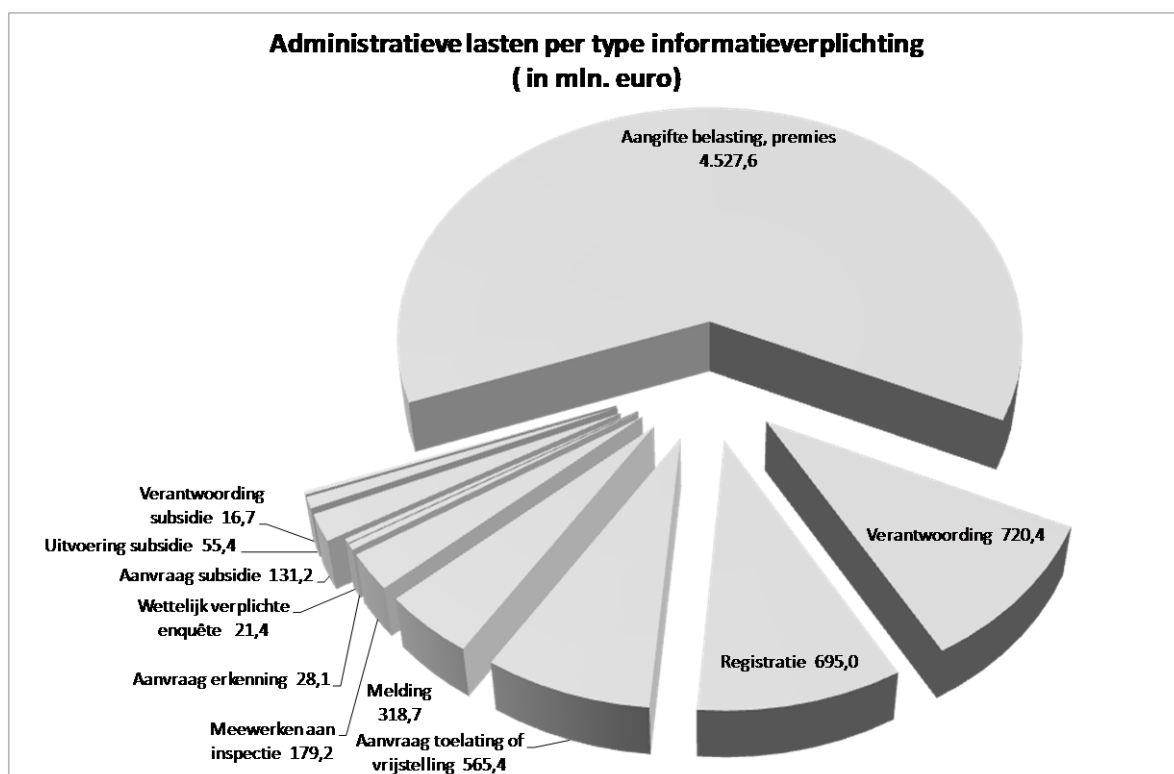

¹¹ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 6.

3.3.4 Type informatieverplichting¹²

In de Nulmeting 2007 zijn de informatieverplichtingen ook getypeerd naar de aard van de inhoudelijke reden van de informatieverplichting. Figuur 11 toont de verdeling van de administratieve lasten naar de verschillende types.

Figuur 11

Verreweg de meeste administratieve lasten hangen samen met de aangifte van belastingen en premies. Bedrijven hebben deze extra activiteiten voor de overheid veelal geïntegreerd in hun bedrijfsvoering, zodat het voldoen aan de informatieverplichtingen onderdeel is van de routinematige activiteiten. Men is gewend aan de activiteiten en de bijbehorende administratieve lasten, en de processen zijn zo handig mogelijk ingericht. Dat geldt ook – mogelijk in mindere mate – voor de registratie en verantwoording. Echter, het gaat hier om de zuivere administratieve lasten omdat deze activiteiten uitsluitend worden uitgevoerd om aan de informatieverplichtingen van de overheid te voldoen. Deze drie activiteiten zorgen voor ongeveer driekwart van alle administratieve lasten voor bedrijven.

¹² Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 6.

De overige kwart bestaat uit informatieverplichtingen die veelal eenmalig of buiten de 'normale', routinematige bedrijfsvoering plaatsvinden:

- Aanvraag toelating of vrijstelling (vergunningen);
- Aanvraag erkenning;
- Melding;
- Meewerken aan inspectie;
- Wettelijk verplichte enquête;
- Aanvragen, uitvoeren en verantwoorden subsidies.

3.3.5 Bedrijfseigen kosten¹³

In de nieuwe meetmethode is een uitsplitsing gemaakt naar zuivere administratieve lasten en bedrijfseigen kosten (business as usual). In het onderzoek is uitsluitend gekeken naar de kosten die direct samenhangen met het informeren van de overheid over de inhoudelijke naleving van wet- en regelgeving. De kosten van de inhoudelijke naleving zijn buiten dit onderzoek gehouden. In een beperkt aantal gevallen moeten bedrijven voor het informeren van de overheid handelingen uitvoeren die ze ook doen vanwege de eigen bedrijfsvoering: één ondeelbare activiteit met twee doelen. Dit zijn de zogenaamde gemengde kosten. In die gevallen zijn eerst de totale kosten van de handelingen bepaald en is vervolgens vastgesteld welk deel van de kosten kan worden toegerekend aan de overheid.

In de nieuwe meting bedragen de bedrijfseigen kosten 2,6 procent van de totale gemeten lasten. Deze bedrijfseigen kosten vertonen een sterke samenhang met het type informatieverplichtingen. Vooral bij registratie komen relatief veel gemengde kosten voor en is 21 procent van de kosten toegerekend aan de bedrijfseigen kosten. Bij meldingen en verantwoording is dat achtereenvolgens 8 en 5 procent. Registratie, melding en verantwoording zijn activiteiten die bedrijven vaak al verrichten voor de eigen bedrijfsvoering.

¹³ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 7.

3.4 Informatieverplichtingen met hoogste administratieve lasten, hoeveelheid en prijs

3.4.1 Inleiding

Voor alle informatieverplichtingen is bekend wat de hoeveelheid, de prijs per informatieverplichting en de totale administratieve lasten zijn. Deze gegevens zijn gebruikt om de informatieverplichtingen te identificeren met de hoogste hoeveelheden, prijs per informatieverplichting en administratieve lasten te selecteren. Hieronder worden deze besproken.

3.4.2 Informatieverplichtingen met hoogste administratieve lasten¹⁴

Tabel 1 bevat een overzicht van de 20 informatieverplichtingen met de hoogste administratieve lasten.

Tabel 1: 20 Informatieverplichtingen met de hoogste administratieve lasten
exclusief actualisatie en extrapolatie

Informatieverplichting	Wet	Ministerie	Adm. Lasten
Aangifte Omzetbelasting	Wet op de Omzetbelasting 1968	Financiën - Fiscaal	€ 1.483.956.669
Jaarrekening deponeren	Wet op de Jaarrekening	Justitie	€ 750.058.574
Aangifte Inkomstenbelasting	Wet inkomstenbelasting 2001	Financiën - Fiscaal	€ 497.882.057
Aangifte doen Vennootschapsbelasting	Wet op de Vennootschapsbelasting 1969	Financiën - Fiscaal	€ 492.926.844
Periodieke keuringen	Wet milieubeheer, Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer	VROM	€ 427.592.139
Aangifte Loonbelasting	Wet op de Loonbelasting 1964	Financiën - Fiscaal	€ 375.432.871
Aangifte Werknemersverzekeringen	Wet financiering sociale verzekeringen	SZW	€ 375.432.871
Aangifte	Communautair Douanewetboek en Douanewet en Wet op de accijns	Financiën - Fiscaal	€ 364.159.204
Aangifte Zorgverzekeringswet	Zorgverzekeringswet	VWS	€ 187.716.435
Aanvragen vergunning voor het oprichten of het in werking hebben van een inrichting (milieuvergunning)	Wet milieubeheer, Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer	VROM	€ 132.207.558
Aanvraag reguliere bouwvergunning	Woningwet, Besluit indieningsvereisten aanvraag bouwvergunning	VROM	€ 84.609.478
Uitbesteding vastleggen van risico's en gevaren die de arbeid met zich meebrengt	Arbeidsomstandighedenwet	SZW	€ 81.022.521
Uitbestedingskosten ziekte en re-integratie	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, Regeling procesgang eerste en tweede ziektejaar	SZW	€ 77.700.000
Uitbesteding plan van aanpak	Arbeidsomstandighedenwet	SZW	€ 72.227.465
Metingen verichten van hoeveelheid afvalwater en hoeveelheid afvalstoffen	Wet verontreiniging oppervlaktewateren/@uitvoeringsbesluit verontreiniging rijkswateren	VenW	€ 71.219.599
Overeenkomst bij notariële akte	Burgerlijk Wetboek Boek 6	Justitie	€ 66.875.900
Opstellen van een periodieke rapportage	Wet milieubeheer, Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer	VROM	€ 63.774.558
Aanvragen vergunning	Ontgrondingenwet, Rijksreglement ontgrondingen	VenW	€ 50.499.540
Aanvraag bedrijfstoelag	Regeling GLB-inkomsten 2006	(Subsidies) LNV	€ 42.747.600
Opstellen van statutenwijzigingsakte rechtspersoon	Burgerlijk Wetboek Boek 2	Justitie	€ 37.873.586

¹⁴ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 8a.

In deze tabel nemen de fiscale informatieverplichtingen en de premieheffingen een belangrijke plaats in. Andere wetten met hoge administratieve lasten zijn:

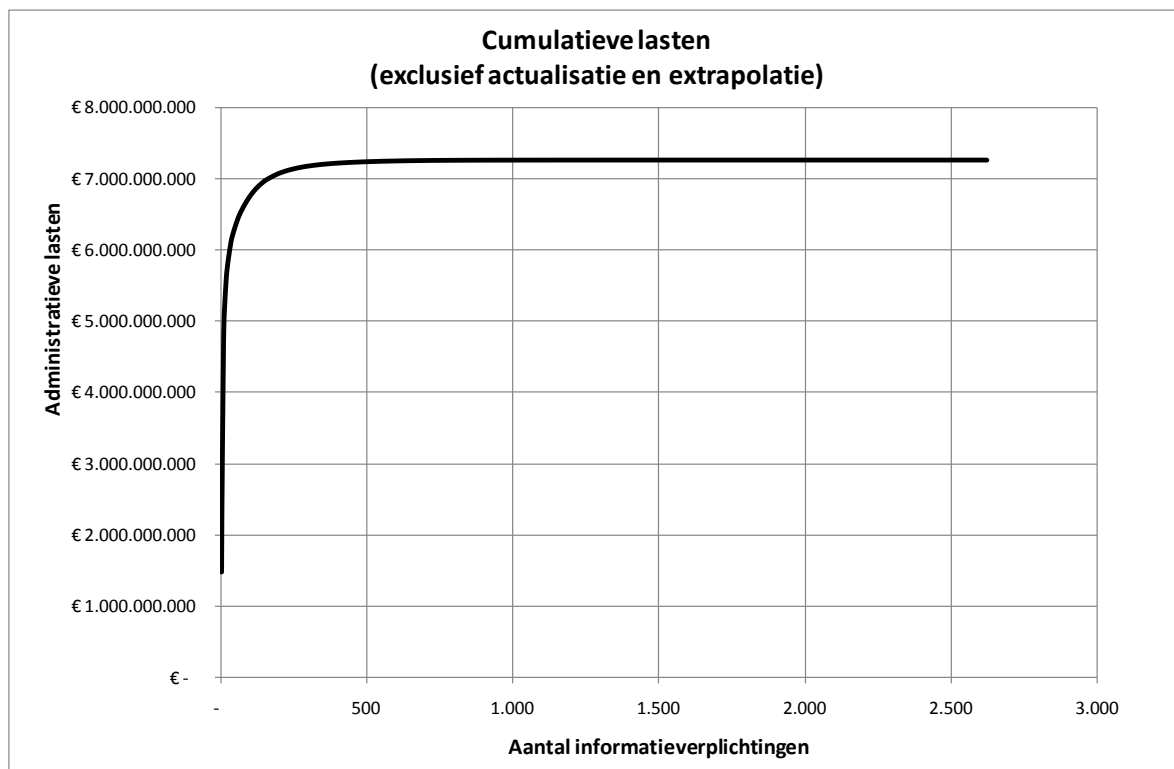
- Jaarrekening deponeren;
- Wet Milieubeheer, periodieke keuringen en vergunningaanvragen;
- Wet Arbeidsomstandigheden, risico-inventarisatie en -evaluatie (RIE) opstellen, keuringen van arbeidsmiddelen;
- Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, begeleiding bij ziekte en re-integratie;
- Vergunningen voor Woningwet en Ontgrondingenwet.

Het gaat bij bovenstaande voorbeelden uitsluitend om de informatieverplichting aan de overheid over de naleving, niet over bijvoorbeeld de medische kosten van de begeleiding bij ziekte en re-integratie of aanpassing van de arbeidsomstandigheden.

Per fiscale wet is de aangifte gezien als één informatieverplichting. Daardoor zijn de kosten per informatieverplichting bijzonder hoog.

De 20 informatieverplichtingen met de hoogste administratieve lasten zorgen gezamenlijk voor 5.736 miljoen euro aan lasten, ofwel 79 procent van alle nieuw gemeten lasten. De scheve verdeling van de administratieve lasten over de informatieverplichtingen wordt geïllustreerd in figuur 12.

Figuur 12

Voor de nieuw gemeten informatieverplichtingen zorgt 1 procent van de informatieverplichtingen voor 80 procent van de totale administratieve lasten, en 5 procent is verantwoordelijk voor 95 procent van de totale lasten. Bij de geactualiseerde informatieverplichtingen is het beeld iets minder scheef: 1 procent van de informatieverplichtingen zorgt voor 60 procent van de totale administratieve lasten.

Voor de reductie van de administratieve lasten betekent dit, dat er in ieder geval veel aandacht moet worden besteed aan de beperkte groep informatieverplichtingen met de hoge administratieve lasten. Daarmee is echter niet gezegd dat reductie van de lasten bij de andere informatieverplichtingen niet nuttig, nodig of mogelijk is. Veel informatieverplichtingen leveren voor een specifieke doelgroep hoge administratieve lasten. Bovendien kunnen informatieverplichtingen met lage totale administratieve lasten zorgen voor veel ergernis en op die manier belastend zijn voor het bedrijfsleven.

3.4.3 Informatieverplichtingen met de hoogste hoeveelheden¹⁵

De hoeveelheid informatieverplichtingen per jaar (Q) is het product van de het aantal bedrijven in de doelgroep en de frequentie. Tabel 2 toont de 20 informatieverplichtingen met de hoogste hoeveelheden.

Tabel 2: 20 Informatieverplichtingen met de hoogste hoeveelheidscomponent exclusief actualisatie en extrapolatie

Informatieverplichting	Wet	Ministerie	Hoeveelheid	Adm. Lasten
In kennis stellen autoriteit van verplaatsingen en geboorte of sterfte dieren	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren, Besluit identificatie en registratie van dieren	LNV	12.648.490	€ 23.399.707
Invullen van een begeleidingsbrief door ontdoeners van afval	Wet milieubeheer	VROM	9.500.000	€ 11.716.667
bewaren documenten en ter inzage leggen indien gevraagd door Dienst Wegverkeer	Wegenverkeerswet 1994, Voertuigreglement, Erkeningsregeling APK	VenW	7.064.557	€ 8.477.468
Afmelden APK keuring bij RDW	Wegenverkeerswet 1994, Voertuigreglement, Erkeningsregeling APK	VenW	7.000.000	€ -
Periodieke keuringsplicht	Wegenverkeerswet 1994	VenW	6.000.000	€ 19.200.000
Aanleveren gegevens over verleende bijdrageplichtige zorg (BZ/6 en BZ/A/6 formulier)	Algemene wet bijzondere ziektekosten, Circulaire CVZ 05/40	VWS	3.755.898	€ 12.269.267
Identificatie en registratie van runderen	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren, Besluit identificatie en registratie van dieren	LNV	3.745.000	€ 5.243.000
Uitbestedingskosten ziekte en re-integratie	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, Regeling procesgang eerste en tweede ziektejaar	SZW	3.108.000	€ 77.700.000
Aangifte Omzetbelasting	Wet op de Omzetbelasting 1968	Financiën - Fiscaal	2.261.106	€ 1.483.956.669
Herstelmelding	Ziektewet, Ziekengeldreglement 2004	SZW	1.904.000	€ 3.554.133
Doen van een ontvangstmelding	Wet milieubeheer	VROM	1.562.547	€ 12.526.418
Bijhouden van een vaartijdenboek	Wet vaartijden en bemanningssterkte binnenvaart, Besluit vaartijden en bemanningssterkte binnenvaart	VenW	1.232.460	€ 4.316.297
Melden bij sluizen	Scheepvaartreglementen (Maas, Eemsmonding, Kanaal van Gent naar Terneuzen, Westerschelde)	VenW	1.232.460	€ 3.453.037
Bijhouden van een dienstboekje	Wet vaartijden en bemanningssterkte binnenvaart, Besluit vaartijden en bemanningssterkte binnenvaart	VenW	1.215.000	€ 4.255.000
Wijziging inschrijving handelsregister	Handelsregisterwet, Handelsregisterbesluit	EZ	1.000.000	€ 14.250.000
verkrijgen kentekenplaat, overleggen documenten	Wegenverkeerswet 1994	VenW	985.000	€ 7.880.000
Registreren en archiveren van gegevens van geleverdeplaten	Wegenverkeerswet 1994, Kentekenreglement, Erkeningsregeling fabrikanten kentekenplaten	VenW	985.000	€ 1.576.000
voeren van administratie van kentekenbewijzen	Wegenverkeerswet 1994, Kentekenreglement, Regeling erkenning bedrijfsvoorraad	VenW	985.000	€ 607.417
Melden aanvang zorg aan zorgkantoor (BZ/1)	Algemene wet bijzondere ziektekosten, Circulaire CVZ 05/02	VWS	883.200	€ 4.121.600
Aangifte Inkomstenbelasting	Wet inkomstenbelasting 2001	Financiën - Fiscaal	802.410	€ 497.882.057

Wanneer wordt gekeken naar de top-20 informatieverplichtingen met een grote hoeveelheidscomponent, valt op dat slechts 3 informatieverplichtingen uit de top-20 met de hoogste lasten voorkomen in deze lijst.

- Begeleiding bij ziekte en re-integratie;
- Aangifte Omzetbelasting;
- Aangifte Inkomstenbelasting.

De andere informatieverplichtingen komen weliswaar heel vaak voor, maar met uitzondering van het wijzigen van de inschrijving in het Handelsregister zijn de lasten per informatieverplichting steeds slechts enkele euro's.

¹⁵ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 8b.

3.4.4 Informatieverplichtingen met de hoogste prijs per verplichting¹⁶

Tabel 3 toont de 20 informatieverplichtingen met de hoogste prijs per verplichting. Het gaat hierbij om de hoogste prijs die is gemeten voor een segment binnen de informatieverplichting.¹⁷

Tabel 3: 20 Informatieverplichtingen met de hoogste prijs per informatieverplichting exclusief actualisatie en extrapolatie

Informatieverplichting	Wet	Ministerie	Prijs per IV	Adm. Lasten
Geheel of gedeeltelijk ontheffing vergunning (aanvraag AFM)	Wet op het Financieel Toezicht	Financiën FM	€ 5.832.000	€ 5.832.000
Op verzoek verstrekken van informatie aan EZ/OPTA - Consultaties	Telecommunicatiewet	EZ	€ 748.400	€ 1.265.785
Rapportering uitkomsten onderzoek over functioneren van de concessiehouder	Postwet, Besluit algemene richtlijnen post	EZ	€ 601.335	€ 601.335
Medewerking concessiehouder bij totstandkoming verdragen en besluiten	Postwet	EZ	€ 598.000	€ 119.600
Staten worden periodiek voorzien van een verklaring van getrouwheid (door accountant)	Wet op het Financieel Toezicht	Financiën FM	€ 554.860	€ 12.900.340
Kennisgeving van wijziging(en) op artikel 3:29-2	Wet op het Financieel Toezicht	Financiën FM	€ 518.460	€ 8.813.820
Opgave van het behaalde rendement en gehaalde financiële resultaten	Postwet, Besluit algemene richtlijnen post	EZ	€ 406.500	€ 406.500
Op de hoogte blijven van wet- en regelgeving e.d.	Telecommunicatiewet	EZ	€ 365.600	€ 3.614.688
Op verzoek verstrekken van informatie aan EZ/OPTA - Marktanalyse	Telecommunicatiewet	EZ	€ 365.600	€ 821.000
Financieel verslag concessiehouder tbv college	Postwet, Besluit algemene richtlijnen post	EZ	€ 284.000	€ 284.000
Verstrekken van jaarrekening, jaarverslag en overige gegevens aan DNB binnen 6 maanden na afloop boekjaar	Wet op het Financieel Toezicht	Financiën FM	€ 200.000	€ 7.315.000
Aanvragen subsidie	Kaderwet Min BuZa, Subsidieregeling Minist van BuZa 2006, Besluit tot vastst. van beleidsregels voor subsidiëring BuZa ORET	(Subsidies) BUZA	€ 187.072	€ 9.886.684
Melding nieuw bestrijdingsmiddel	Bestrijdingsmiddelenwet 1962	VROM	€ 180.000	€ 27.000.000
Informatieverstrekking concessiehouder tbv evaluatie tariefsbeheersingssysteem door Minister	Postwet, Besluit algemene richtlijnen post	EZ	€ 178.080	€ 178.080
Het voeren van een gescheiden boekhouding	Telecommunicatiewet	EZ	€ 165.600	€ 165.600
Verslaglegging (uitvoeringsverslag)	Zorgverzekeringswet	VWS	€ 137.709	€ 2.134.484
Aanvragen vergunning NOx uitstoot	Wet milieubeheer, Besluit handel in emissierechten	VROM	€ 135.250	€ 3.793.763
Verstrekken van jaarrekening, geconsolideerde jaarrekening en het jaarverslag binnen zes maanden na afloop van boekjaar aan DNB	Wet op het Financieel Toezicht	Financiën FM	€ 129.600	€ 56
Aanvragen vergunning	Ontgrondingenwet, Rijksreglement ontgrondingen	VenW	€ 120.237	€ 50.499.540
Goedkeuring vastgestelde toerekeningssysteem plus accountantsverklaring	Postwet, Besluit algemene richtlijnen post	EZ	€ 120.000	€ 120.000

¹⁶ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 8c.

¹⁷ Het kan zijn dat de hoge prijs per verplichting slechts geldt voor een specifiek type bedrijven dat vrijwel niet hoeft te voldoen aan de verplichting. De totale administratieve lasten kunnen ondanks deze hoge prijs per verplichting dan toch heel laag zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor het verstrekken van de jaarrekening, consolideerde jaarrekening en het jaarverslag in tabel 3.

In de top-20 van informatieverplichtingen met een hoge prijs komt maar 1 informatieverplichting uit de top-20 met de hoogste lasten terug, de vergunningaanvraag voor ontgroningen. De meeste informatieverplichtingen gelden voor een beperkt aantal bedrijven, zoals:

- TNT-post (1);
- Telecomaanbieders (2);
- Accountantsbureaus (243);
- Producenten en importeurs van bestrijdingsmiddelen en diergeneesmiddelen (150);
- Zorgverzekeraars (31).

De informatieverplichtingen gaan vooral over verantwoording, meldingen en aanvraag van ontheffingen. De meeste informatieverplichtingen kosten tussen de € 100.000 en € 600.000 per verplichting, maar het aanvragen van een ontheffing bij de Autoriteit Financiële Markten springt eruit met een bedrag van ongeveer € 5.800.000.

3.4.5 Hoogste administratieve lasten per ontvangende overheidsorganisatie

De ontvangende overheidsorganisaties spelen een belangrijke rol bij de administratieve lasten. Enerzijds vertalen zij vaak de wet- en regelgeving naar concrete beleidsregels of formulieren en procedures. Daarmee kunnen zij de kwantitatieve administratieve lasten beïnvloeden. Anderzijds zijn zij de organisatie met de directe contacten met het bedrijfsleven. Deze contacten bepalen mede de ergernis of tevredenheid over de informatieverplichtingen.

Tabel 4 toont de 20 uitvoeringsorganisaties met de hoogste administratieve lasten.

Tabel 4: Administratieve lasten per ontvangende overheidsorganisatie, geordend naar administratieve lasten exclusief actualisatie en extrapolatie

Ontvangende overheidsinstantie	Adm. Lasten	Aandeel
Belastingdienst incl. Toeslagen	€ 3.415.603.375	47,1%
Gemeenten	€ 947.175.380	13,0%
Kamers van Koophandel	€ 774.849.201	10,7%
Arbeidsinspectie	€ 382.393.732	5,3%
Douane	€ 364.159.204	5,0%
Waterschappen	€ 135.453.148	1,9%
Notarissen	€ 126.470.926	1,7%
Dienst Regelingen (LNV)	€ 126.260.106	1,7%
Rijksdienst voor het Wegverkeer	€ 118.181.892	1,6%
De Nederlandse Bank	€ 81.607.471	1,1%
Autoriteit Financiële Markten	€ 50.311.065	0,7%
Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)	€ 50.169.396	0,7%
SenterNovem	€ 46.863.786	0,6%
Centrum voor Werk- en Inkomen	€ 41.531.402	0,6%
Voedsel en Waren Autoriteit	€ 40.493.448	0,6%
College ter beoordeling van Geneesmiddelen	€ 33.349.502	0,5%
Inspectie Verkeer en Waterstaat	€ 31.074.975	0,4%
Zorgkantoren	€ 30.722.919	0,4%
Uitvoeringsorganisatie Integrale Milieu Taakstelling (UO-IMT, glastuinbouw)	€ 29.452.083	0,4%
LMA (Landelijk Meldpunt Afval)	€ 28.221.310	0,4%
Overig	€ 404.752.241	5,6%
TOTAAL	€ 7.259.096.560	100,0%

Van alle nieuw gemeten administratieve lasten wordt 94 procent gerealiseerd bij deze organisaties. Hierbij zitten enkele organisaties die slechts beperkt door de rijksoverheid kunnen worden aangestuurd: gemeenten, Kamers van Koophandel, notarissen en waterschappen.

4. Beleving van de lasten

4.1 Meetmethodiek beleving van de administratieve lasten

4.1.1 Stellingen

Het huidige Kabinet Balkenende IV heeft zich tot doel gesteld om vooral een merkbare verlichting van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven te bewerkstelligen. Eerdere lastenverlichtingen werden door het bedrijfsleven niet altijd als zodanig ervaren.

In de interviews met bedrijven is aandacht besteed aan de beleving van de administratieve lasten door de bedrijven. Deze beleving is in kaart gebracht door zeven stellingen voor te leggen:

1. De gegevens die de overheid van mij vraagt, sluiten ... aan op de gegevens die ik vanuit mijn eigen bedrijfsproces al beschikbaar heb.
2. De manier waarop ik de gegevens moet aanleveren bij de overheid, sluit ... aan bij hoe ik deze beschikbaar heb.
3. Ik begrijp ... waarom de overheid deze informatie van mij wil hebben.
4. Ik begrijp ... waarom de overheid de gegevens in deze frequentie aan mij vraagt.
5. De overheid zorgt er ... voor dat ik mijn gegevens niet opnieuw hoeft aan te leveren.
6. De hoeveelheid gegevens die de overheid vraagt staat ... in verhouding tot het doel ervan.
7. Deze informatievraag is zodanig gesteld dat iedere ondernemer / medewerker ... in staat is om deze zelf uit te voeren.

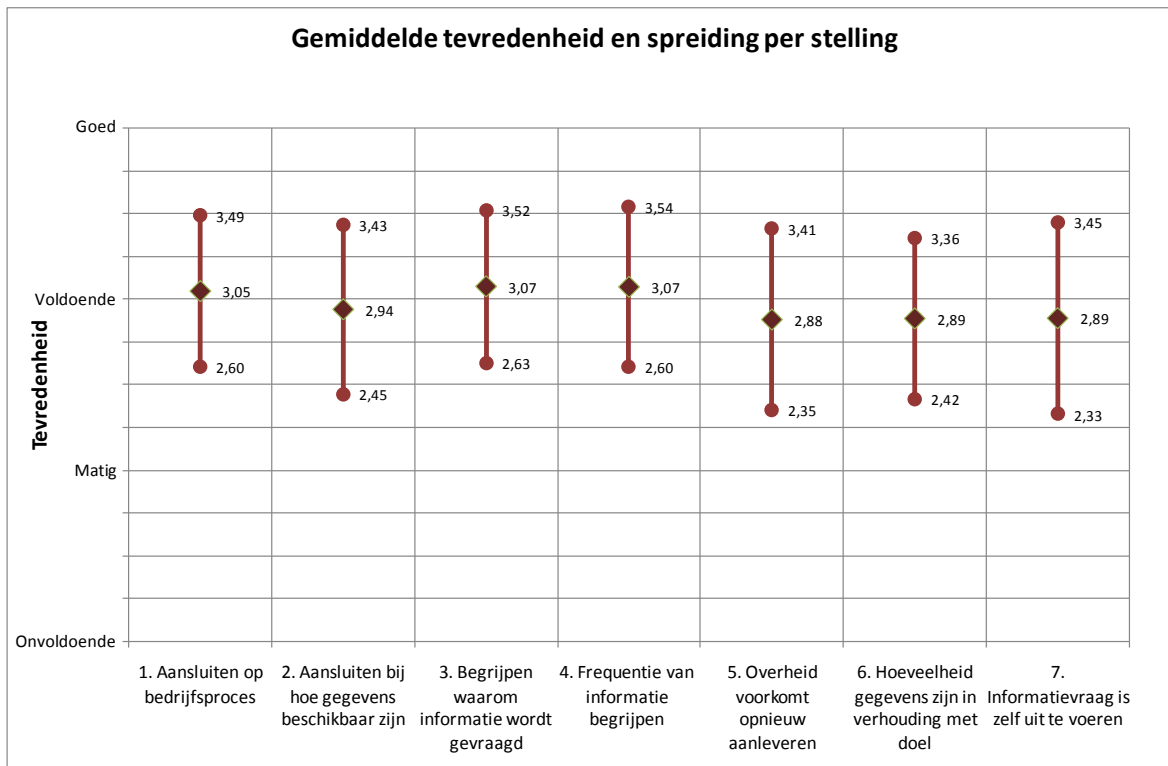
Op elke stelling waren vier antwoorden mogelijk:

1. Onvoldoende;
2. Matig;
3. Voldoende;
4. Goed.

4.1.2 Algemeen beeld van tevredenheid¹⁸

Deze paragraaf beschrijft de algemene scores, hun spreiding en hun samenhang. Figuur 13 toont de gemiddelde score en spreiding per stelling

Figuur 13

De scores op de stellingen bevinden zich alle rond de waarde 3, een voldoende. Stelling 3 en 4 hebben gemiddeld de hoogste score. Over het algemeen hebben ondernemers dus begrip voor de informatieverplichting en de frequentie.

De antwoorden op stelling 7 hebben gemiddeld de laagste score, vertonen de grootste spreiding in de antwoorden en zijn het minst gerelateerd aan de andere stellingen. Een lage score op deze stelling is vaak echter goed verklaarbaar. Zo is het lastig om zelf te voldoen aan alle eisen van een vergunningaanvraag voor de Wet milieubeheer, omdat de gevraagde informatie niet aansluit bij het normale bedrijfsproces en kennis van de ondernemer. De complexiteit van de loon- en premieheffing is een ander voorbeeld van informatieverplichtingen die om verklaarbare redenen niet zelf zijn uit te voeren.

¹⁸ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 9.

4.2 Verschillen in beleving van administratieve lasten

4.2.1 Ontvangende overheidsorganisaties¹⁹

De gemiddelde score op de zeven stellingen bij alle interviews voor een informatieverplichting is gebruikt als indicator voor de tevredenheid van de ondernemers. Er zijn in totaal 72 ontvangende overheidsorganisaties. Sommige daarvan voeren taken uit voor verschillende ministeries. Zo voeren gemeenten zowel de Wet milieubeheer van het ministerie van VROM als de Drank- en horecawet van het ministerie van VWS uit. In deze gevallen zijn de ontvangende organisaties gesplitst naar de ministeries waarvoor de wet wordt uitgevoerd. Op deze wijze ontstaan in totaal 86 ontvangende overheidsorganisaties. Tabel 5 toont de verdeling van de ontvangende overheidsorganisaties naar de gemiddelde scores op de stellingen in combinatie met de administratieve lasten van deze organisaties.

Tabel 5: Aantal ontvangen overheidsorganisaties en administratieve lasten naar gemiddelde score op stellingen exclusief actualisatie en extrapolatie

Gemiddelde score op stellingen	Ontvangende overheidsorg.		Administratieve lasten	
	Aantal	Aandeel	Omvang	Aandeel
2,00 - 2,49	5	6%	€ 437.272.701	7%
2,50 - 2,99	44	51%	€ 2.220.616.965	37%
3,00 - 3,49	33	38%	€ 3.366.853.592	56%
3,50 - 4,00	4	5%	€ 5.558.831	0%
	86	100%	€ 6.030.302.089	100%

Het blijkt dat een klein deel van de administratieve lasten zorgt voor grote ontevredenheid en een zeer beperkt deel juist voor grote tevredenheid. Ruim de helft van de administratieve lasten hoort bij informatieverplichtingen die gemiddeld voldoende of beter scores. Dat zijn voornamelijk de aangiften voor de belastingen en de premieheffing bij de Belastingdienst. Ongeveer eenderde deel scoort tussen matig en voldoende. Hieronder vallen de gemeenten (aanvraag milieuvergunningen) en de Douane.

Het ligt voor de hand om de ontvangende overheidsorganisaties met de laagste scores te verbeteren, en de goed scorende organisaties (vrijwel) ongemoeid te laten. Toch zijn ook bij deze laatste categorie nog verbeteringen mogelijk. Zo scoren de provincies voor hun taken voor het ministerie van VROM gemiddeld 2,96 – bijna voldoende – maar is de score op stelling 6 (gegevens zijn in verhouding tot doel) slechts 1,71. De zorgkantoren vormen een ander voorbeeld: zij krijgen voor hun informatieverplichtingen een gemiddelde score van 3,10, maar de scores op stelling 2 en 5 (aansluiten bij wijze waarop gegevens beschikbaar zijn en opnieuw aanleveren voorkomen) zijn 2,62 en 2,32.

¹⁹ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 11.

4.2.2 Toelichting op slechtst gewaardeerde informatieverplichtingen²⁰

In de bijlage staat een tabel met de 11 slechtst gewaardeerde informatieverplichtingen waar minimaal 3 verschillende respondenten hun mening hebben gegeven.

Van de informatieverplichtingen die aan deze voorwaarde voldoen bestaat de grootste ergernis over het verstrekken van inlichtingen en gegevens, waaronder persoonsgegevens, die noodzakelijk zijn voor uitvoering van de Awbz (score 1,14), terwijl de ontvangende overheidsorganisatie een gemiddelde score kent van 3,00. Bij de volgende informatieverplichting, het bijhouden en overdragen van 'rittenboekjes' voor NIWO-vervoerenquête (score 1,20) heeft de ontvangende organisatie (Stichting Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie) een gemiddelde score van 2,26. Zo zijn meer voorbeelden te geven die laten zien dat de scores voor de verschillende informatieverplichtingen sterk uiteen kunnen lopen bij dezelfde ontvangende organisatie. Dit wijst op een sterk verband tussen de inhoud van de informatieverplichting en de tevredenheid of ergernis van ondernemers, en dus niet zozeer met de uitvoerende overheidsorganisaties.

Verder valt op dat veel van de informatieverplichtingen met de laagste score van VWS afkomstig zijn: 4 verplichtingen uit de Zorgverzekeringswet en 2 uit de AWBZ. De reden van de lage tevredenheid verschilt per informatieverplichting. Dat kan worden geïllustreerd met twee informatieverplichtingen uit de Zorgverzekeringswet met dezelfde score van 1,86: het aanvragen van een instellingssubsidie, en het verstrekking van inlichtingen en (persoons-) gegevens tussen zorgverzekeraars en publiekrechtelijke uitvoerders. De tevreden bij de eerste verplichting is het minst bij stelling 2 en 7 (aansluiten bij wijze waarop gegevens beschikbaar zijn en zelf kunnen uitvoeren), terwijl de tweede verplichting het laagst scoort bij stelling 1 en 6 (aansluiten op bedrijfsproces en gegevens in verhouding met doel). Om de lage tevredenheid terug te dringen moet dus maatwerk op het niveau van de informatieverplichtingen worden geleverd.

In de consolidatiebijeenkoms met de zorgverzekeraars bleek bovendien dat de onvrede zich vooral concentreerde op zaken die niet kunnen worden gemeten met stellingen per informatieverplichting. Vooral de korte doorlooptijd tussen het nemen van politieke en beleidsbeslissingen en de invoering zorgde voor veel onvrede. Er is begrip voor de lange tijd die nodig is voor politieke afweging, maar men vraagt vervolgens begrip voor de uitvoeringspraktijk: veel besluiten vragen een zorgvuldige invoering in de organisatie en de computerprogramma's. Deze tijd wordt te weinig gegund.

4.3 Conclusie

De beleving van de administratieve lasten is voor het eerst integraal gemeten. Het algemene beeld is gematigd positief. Over het algemeen hebben ondernemers begrip voor de informatieverplichting en de frequentie ervan. Meer dan de helft van de administratieve lasten hoort bij ontvangende organisaties die gemiddeld een voldoende of meer scoren.

In afwijking van dit algemene beeld zijn er ontvangende overheidsorganisaties die bijzonder slecht scoren, net als dat er informatieverplichtingen zijn met een zeer lage gemiddelde score. Zelfs bij organisaties en informatieverplichtingen met een gemiddeld hoge score is de beoordeling op

²⁰ Gedetailleerde informatie staat in bijlage A, tabel 10.

onderdelen soms nog slecht. Er zijn dus wel degelijk redenen en mogelijkheden om de beleving van de administratieve lasten te verbeteren.

Er is echter geen eenduidig beeld over de oorzaken van lage tevredenheid over informatieverplichtingen. Elke organisatie en elke informatieverplichting heeft een eigen 'profiel' van (on)tevredenheid en zal dus via maatwerk moeten worden aangepakt. Daarnaast blijkt uit overleg met ondernemers en brancheorganisaties dat men vaak andere, grotere ergernissen heeft. De meting verschaft een goed eerste beeld van de beleving van de administratieve lasten, maar voor de reductie is meer informatie nodig. Daarvoor is een dialoog met de relevante bedrijven noodzakelijk.

5. Reductievoorstellen

5.1 Maatwerk en generieke maatregelen

De vorige hoofdstukken hebben laten zien dat administratieve lasten een grote verscheidenheid kennen. Deze verscheidenheid bestaat op het niveau van informatieverplichtingen, beleidsdomeinen, ministeries en ontvangende overheidsorganisaties. De verscheidenheid doet zich voor in de hoeveelheid, de prijs, de totale administratieve lasten en de tevredenheid. Door deze verscheidenheid is het niet eenvoudig om op het algemene niveau van dit document te komen tot conclusies over reductievoorstellen.

Desondanks kunnen er algemene voorstellen worden gedaan voor een reductieprogramma voor de administratieve lasten. Deze voorstellen bestaan enerzijds uit maatwerk om tegemoet te komen aan de diversiteit, en anderzijds uit generieke maatregelen die moeten zorgen voor meer samenhang.

5.2 Maatwerk

5.2.1 Reductie per ministerie

In de onderzoeksrapporten per ministerie en over de subsidies staan per beleidsdomein reductievoorstellen. Dit kan de start zijn voor maatwerkoplossingen.

Daarbij gelden wel enkele kanttekeningen. De reductievoorstellen zijn niet gebaseerd op grondige analyse, maar zijn een samenvatting van de voorstellen die de respondenten hebben genoemd. Daardoor zijn de voorstellen vaak niet consistent: de ene respondent wil dat het nu eens goed wordt geregeld en alle wetten opnieuw worden geschreven, de andere respondent is net gewend aan de nieuwe regels en wil juist geen verandering. Daarnaast is haalbaarheid van de reductievoorstellen niet vastgesteld. Verder hebben veel voorstellen een zeer gedetailleerd karakter en zijn andere juist zeer algemeen. Al met al zal de bruikbaarheid van de voorstellen variëren.

Door grote verschillen in de voorstellen kunnen deze niet eenvoudig worden overgenomen en geïmplementeerd. Maar de voorstellen vormen wel een goed startpunt voor het ontwikkelen van de reductieprogramma's per ministerie of voor de subsidies. Zoals in hoofdstuk 4 al is geconcludeerd zal dit vooral in dialoog met het bedrijfsleven moeten plaatsvinden.

5.2.2 Centrale regie op een stofkamoperatie

Er zijn grote verschillen in de belevingscores tussen de informatieverplichtingen. Voor de meeste informatieverplichtingen zien de bedrijven de noodzaak, de ergernis ontstaat vaak over het kleine deel van informatieverplichtingen waar de noodzaak of de proportionaliteit niet duidelijk is. Het is goed mogelijk dat in die gevallen de noodzaak niet (meer) bestaat of dat een informatieverplichting niet (meer) proportioneel is. Hoewel het om een klein deel van de informatieverplichtingen gaat, zorgen deze wel voor een negatief beeld en ontevredenheid over regeldruk, informatieverplichtingen en over administratieve lasten in het algemeen. Door gerichte aandacht op de ergerlijke informatieverplichtingen kan de totale ervaring van administratieve lasten op termijn aanzienlijk worden verbeterd.

Deze informatieverplichtingen hebben niet altijd veel beleidsaandacht, bijvoorbeeld omdat het onderwerp niet actueel is in de politiek. Om dan toch aandacht te vragen voor deze informatieverplichtingen is een soort stofkamoperatie nodig: een gerichte actie om nut en noodzaak van informatieverplichtingen op detailniveau opnieuw te beoordelen.

Veel informatieverplichtingen dienen als basis voor besluitvorming door de overheid: het afgeven van een vergunning, het heffen van belasting et cetera. Een belangrijke vraag is steeds of en welke besluitvorming wordt gebaseerd op de informatie die bedrijven aan de overheid verstrekken.

Een informatieverplichting kan ook bestaan vanwege de externe verantwoordingsplicht van de overheid en dient de informatie niet voor besluitvorming maar slechts als onderbouwing van de rechtmatigheid van overheidshandelen. Dit is een goede reden voor een informatieverplichting, maar in de praktijk wordt er vaak meer gevraagd dan nodig is om het zekere voor het onzekere te nemen. Daarom moet steeds worden gevraagd voor welk handelen van de overheid de rechtmatigheid moet worden vastgesteld.

Tot slot kunnen informatieverplichtingen een algemeen doel dienen, zoals de inschrijving bij de Kamers van Koophandel, registratie van kentekens en meewerken aan CBS-enquêtes. Juist hier moet nut en noodzaak goed worden bekeken in relatie tot de algemene doelen. Het algemene doel kan anders al snel een excuus vormen voor onevenredige grote informatieverplichtingen.

In veel interviews en consolidatiebijeenkomsten gaven ondernemers aan dat voor hen niet altijd duidelijk is wat er met het de geleverde informatie wordt gedaan. Bij veel informatieverplichtingen werkt is die duidelijkheid er wel. Op een belastingaangifte volgt een besluit (de aanslag), een vergunning wordt al dan niet toegekend en verantwoordingsgegevens worden gebruikt om het definitieve subsidiebedrag vast te stellen. Echter, een deel van de informatie wordt gevraagd zonder dat ondernemers een terugkoppeling krijgen over het gebruik. Zo worden soms rapportages of verantwoordingsgegevens aan een overheidsorganisatie gezonden zonder dat ondernemers weten of deze informatie voldoende is of dat de informatie aanleiding geeft tot handelen van de overheid.

Door alle ontvangende organisaties te verplichten te reageren op informatie die bedrijven geven wordt de beleving van de lasten verlaagd, en wordt een prikkel ingebouwd om geen nodeloze informatie te vragen. De terugkoppeling aan bedrijven kan door aan te geven welke beslissing is genomen, of de informatie voldoende is voor een goede verantwoording of door terug te koppelen hoe de informatie wordt gebruikt voor algemeen belang.

5.3 Generieke maatregelen

5.3.1 Voorkom administratieve lasten bij invoering van nieuwe wetten

Het onderzoek richtte zich op de mogelijkheden voor reductie bij de bestaande informatieverplichtingen. In veel interviews en consolidatiebijeenkomsten is echter vooral gewezen op de lasten die ontstaan bij nieuwe wet- en regelgeving.

Vooraf informatieverplichtingen die bij de invoering worden geïntegreerd in de bedrijfsvoering kosten relatief weinig als ze eenmaal zijn ingevoerd. De invoeringskosten zijn eenmalig (zogenaamde sunk costs).

Door te voorkomen dat er nieuwe informatieverplichtingen ontstaan wordt dan een grotere kostenbesparing gerealiseerd dan wanneer de lasten achteraf worden gereduceerd.

5.3.2 Reduceer onzekerheid

Veel van de ergernis over informatieverplichtingen ging niet over de hoogte van de lasten of de uitvoering, maar over de onzekerheid. Die onzekerheid kent drie vormen.

De eerste onzekerheid ontstaat rond de invoering van nieuwe wet- en regelgeving. Vaak is al lang tevoren duidelijk dat er nieuwe regels komen, maar blijft lang onduidelijk wat de precieze regels worden. Dat wordt wel begrepen omdat het politieke proces zijn tijd nodig heeft. Maar er is veel ergernis over de snelle invoering nadat het politieke besluit is genomen. Bedrijven willen meer aandacht en tijd voor invoering van nieuwe regels.

De tweede onzekerheid bestaat in de uitvoering van de regels. Vooral bij vergunningen, erkenningen en ontheffingen zorgt een lange doorlooptijd voor lange onzekerheid die mogelijk ook tot winstderving leidt. Een snelle besluitvorming door de uitvoeringsorganisatie neemt veel onzekerheid en ergernis weg.

De derde vorm van onzekerheid ontstaat door (vermeende) willekeur in de uitvoering. Dat speelt vooral bij lokale uitvoering, maar ook bij landelijke organisaties zorgt dit thema voor ergernis. Het is voor ondernemers niet altijd mogelijk om de verschillen tussen hun bedrijven goed te zien, zodat ze soms ten onrechte denken dat ze gelijk zijn en desondanks verschillend worden behandeld. Maar in alle gevallen is een goede communicatie belangrijk om deze ergernis zoveel mogelijk te verminderen.

Een algemeen kenmerk van deze aanbevelingen om de onzekerheid te reduceren is dat ze geen directe relatie hebben met de administratieve lasten zoals die zijn gemeten. Ze zijn een pleidooi om naast de lastenreductie veel aandacht te schenken aan de kwaliteit van dienstverlening en het proces van beleidsvorming.

5.3.3 Creëer overzicht

In het onderzoek bleek duidelijk hoezeer het totale overheidsbeleid is verdeeld over verschillende onderdelen. Er zijn 67 beleidsdomeinen en 72 verschillende ontvangende organisaties. Bij het verzamelen van de hoeveelheidsgegevens per informatieverplichting bleek dat de rijksoverheid binnen deze onderdelen nog een verdere onderverdeling kent naar wetten en regels. In het onderzoek hebben wij weinig ambtenaren ontmoet die een overzicht hebben over een beleidsdomein, een ministerie of een uitvoeringsorganisatie, en nog minder die overzicht hebben over verschillende beleidsdomeinen of ministeries.

Onze ervaring is door de bedrijven bevestigd. Ook zij melden dat ze te maken hebben met veel verschillende ambtenaren die van elkaar niet weten wat ze doen. Voor een deel is dat geen probleem omdat de onderwerpen elkaar niet raken. Maar als er wel relaties zijn tussen onderwerpen van beleidsdomeinen of uitvoeringsorganisaties, is er toch vaak weinig onderling contact.

Zo kan het zijn dat de bedrijven relatief positief reageren op individuele informatieverplichtingen: ze begrijpen de noodzaak en de frequentie. Een deel van de onvrede gaat juist niet over de individuele informatieverplichtingen, maar over het geheel. Het is als een rugzak waarin iedere keer een kiezel wordt gestopt: de last van elke kiezel is gering, maar de totale last wordt heel groot.

Dit onderzoek heeft door het integrale karakter bijgedragen aan overzicht over de totale lasten voor ondernemers. Het is nu aan de overheid om dit te vertalen in reductie van de (beleefde) totale lasten.

Bijlage A. Achtergrondtabellen

Tabel 1: Informatieverplichtingen en administratieve lasten naar meetmethode

	Informatieverplichtingen		Administratieve lasten	
	Aantal	Verdeling	Milj. euro	Verdeling
Nieuwe meting	2.612	55%	7.252,5	75%
Verrijking	16	0%	6,5	0%
Actualiseren	2.128	45%	2.431,0	25%
Extrapoleren	9	0%	25,1	0%
Totaal	4.765	100%	9.715,2	100%

Tabel 2: Administratieve lasten per ministerie en onderzochte beleidsterreinen, naar meetmethode (deel 1)
In miljoenen euro's

Ministerie	Wetgevingsdomein	Nieuwe meting	Ver-rijking	Actua-liseren	Extra-poleren	Totaal
BUZA	Subsidies	10,4	-	-	0,2	10,6
EZ	Subsidies	36,1	-	-	1,9	38,0
Financiën-Fiscaal	Subsidies	25,8	-	-	3,4	29,2
Justitie	Subsidies	-	-	-	4,1	4,1
LNV	Subsidies	100,2	-	-	7,3	107,6
OCW	Subsidies	4,5	-	-	2,8	7,3
SZW	Subsidies	20,1	-	-	0,7	20,8
VenW	Subsidies	0,7	-	-	0,1	0,8
VROM	Subsidies	0,8	-	-	4,6	5,4
Subsidies Totaal		198,6	-	-	25,1	223,8
BZK	Brandweer	-	-	0,6	-	0,6
	Lijkbezorging	-	-	4,6	-	4,6
	Nationale veiligheid	-	-	3,7	-	3,7
	Overige regelgeving	-	-	0,1	-	0,1
	Rampen	-	-	0,2	-	0,2
BZK Totaal		-	-	9,2	-	9,2
EZ	Aanbestedingen	-	-	134,9	-	134,9
	Buitenlandse Economische Betrekkingen	-	-	23,8	-	23,8
	Economische Politiek (Marktordening)	0,5	-	28,5	-	29,0
	Energie en Telecom	28,6	-	-	-	28,6
	Ondernemen en Innovatie	51,2	-	-	-	51,2
EZ Totaal		80,3	-	187,2	-	267,4
Financiën-Financiële Markten	Integriteit	-	-	11,8	-	11,8
	Marktgedrag	4,3	-	2,2	-	6,5
	Prudentieel (Toezicht)	139,1	-	-	-	139,1
	Wfbb	-	-	1,0	-	1,0
Financiën-Financiële Markten Totaal		143,4	-	15,1	-	158,5
Financiën-Fiscaal	Douane en accijnsbepalingen	364,2	-	-	-	364,2
	Inkomstenbelasting	497,9	-	-	-	497,9
	Loonheffing	375,4	-	-	-	375,4
	Omzetbelasting (en factuurplicht)	1.484,0	-	-	-	1.484,0
	Overige Fiscale Wetgeving	-	-	438,6	-	438,6
	Vennootschapsbelasting	492,9	-	-	-	492,9
Financiën-Fiscaal Totaal		3.214,4	-	438,6	-	3.653,0
	Jeugd en Gezin	11,2	-	-	-	11,2
Jeugd en Gezin Totaal		11,2	-	-	-	11,2
Justitie	Bestuursrecht	5,6	-	99,8	-	105,5
	Privaatrecht	894,3	-	297,5	-	1.191,8
	Strafrecht	-	-	0,5	-	0,5
Justitie Totaal		899,9	-	397,9	-	1.297,8
LNV	Dieren	71,2	5,4	-	-	76,6
	Landbouwwet	4,8	1,1	3,3	-	9,2
	Natuurlijke omgeving en plattelandontwikkeling	2,3	-	-	-	2,3
	Planten en plantaardige producten	-	-	253,2	-	253,2
	Visserij	-	-	2,2	-	2,2
LNV Totaal		78,3	6,5	258,6	-	343,5
OCW	Beroeps- en volwasseneducatie	2,7	-	-	-	2,7
	Cultuur (Monumentenwet)	-	-	1,2	-	1,2
	Hoger Onderwijs, Onderwijs overig, Emancipatie	-	-	1,5	-	1,5
	Kinderopvang	3,9	-	-	-	3,9
	Media	-	-	0,4	-	0,4
OCW Totaal		6,6	-	3,1	-	9,7
SZW	Arbeidsmarktbeleid en Bijstand	22,5	-	18,8	-	41,4
	Arbidsomstandigheden	377,8	-	35,6	-	413,4
	Arbidsverhoudingen	22,9	-	267,3	-	290,2
	Werknemersverzekeringen	499,9	-	-	-	499,9
SZW Totaal		923,1	-	321,7	-	1.244,8

Tabel 2: Administratieve lasten per ministerie en onderzochte beleidsterreinen, naar meetmethode (deel 2)
In miljoenen euro's

Ministerie	Wetgevingsdomein	Nieuwe meting	Ver-rijking	Actua-liseren	Extra-poleren	Totaal
VenW	Algemeen	9,0	-	-	-	9,0
	Binnenvaart	41,7	-	-	-	41,7
	Gevaarlijke stoffen	0,8	-	3,4	-	4,2
	Goederenwegvervoer	12,6	-	0,6	-	13,2
	Luchtvaart	5,0	-	0,7	-	5,7
	Personenvervoer	1,2	-	-	-	1,2
	Spoor	-	-	3,4	-	3,4
	Water (zeevaart/binnenvaart)	-	-	8,3	-	8,3
	Waterbeheer	-	-	29,4	-	29,4
	Waterstaat	145,0	-	-	-	145,0
	Wegenverkeersrecht	115,2	-	0,0	-	115,3
Zeevaart	10,0	-	-	-	10,0	
VenW Totaal		340,6	-	45,7	-	386,3
VROM	01 Stoffen en producten	2,5	-	30,8	-	33,4
	02 Afval	28,7	-	15,9	-	44,6
	03a Wet milieubeheer inrichtingen	133,1	-	6,7	-	139,8
	03b Wet milieubeheer mileuvergunning	630,8	-	-	-	630,8
	03c Wet milieubeheer overig	14,8	-	50,9	-	65,7
	04 Planstelsels	-	-	3,1	-	3,1
	05 Bodem	25,0	-	11,1	-	36,1
	06 Landbouw	70,7	-	5,6	-	76,3
	07 Geluid	-	-	0,3	-	0,3
	08 Bouw	91,9	-	-	-	91,9
	09 Corporaties en huurregelgeving	-	-	37,8	-	37,8
10 Ruimtelijke regelgeving en stedelijke vernieuwing	51,2	-	0,9	-	52,1	
11 Inburgering	-	-	2,8	-	2,8	
VROM Totaal		1.048,7	-	165,9	-	1.214,7
VWS	Gezondheidsbescherming	17,2	-	319,7	-	336,9
	Gezondheidszorg	232,5	-	166,3	-	398,8
	Maatschappelijke zorg	47,9	-	7,6	-	55,5
	Medische ethiek en overige (Sport)	9,9	-	94,3	-	104,2
VWS Totaal		307,5	-	587,9	-	895,4
Totaal Generaal		7.252,5	6,5	2.431,0	25,1	9.715,2

Tabel 3: Administratieve lasten per bedrijfssector

In miljoenen euro's

Bedrijfssector	Administratieve Lasten	
01 - Landbouw, veeteelt, visserij	207,57	
01.0 - Algemeen		87,85
01.1 - Land- en tuinbouw		54,10
01.2 - Veeteelt		64,24
01.3 - Visserij		1,21
01.4 - Natuurbeheer		0,16
02 - Industrie	318,88	
02.0 - Algemeen		66,72
02.1 - Delfstoffen		0,91
02.2 - Metaal		0,51
02.3 - Chemie		-
02.4 - Voedingsmiddelen		2,66
02.5 - Non-Food		1,42
02.6 - Afval		28,22
02.7 - Farmacie en medische hulpmiddelen		33,48
02.8 - Energie en Water		184,94
03 - Bouw	167,40	
03.0 - Algemeen		65,09
03.1 - Aannemers		102,31
03.2 - Weg- en waterbouw		0,00
04 - Groothandel	15,84	
04.0 - Algemeen		10,05
04.1 - Food		2,12
04.2 - Non-Food		3,67
05 - Detailhandel en ambacht	39,56	
05.0 - Algemeen		30,43
05.1 - Food		4,85
05.2 - Non-Food		4,28
06 - Vervoer	229,09	
06.0 - Algemeen		161,35
06.1 - Goederenvervoer		36,50
06.2 - Personenvervoer		31,25
07 - Horeca	24,35	
07.0 - Algemeen		18,89
07.1 - Hotels en overnachtingsadressen		5,47
07.4 - Recreatie en kantine		-
08 - Zakelijke dienstverlening	205,76	
08.0 - Algemeen		13,33
08.1 - Financiële dienstverlening		139,18
08.2 - Handel en verhuur onroerend goed		48,48
08.3 - Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening		4,31
08.4 - Advies- onderzoeks en reclamebureaus		0,46
09 - Kunst en amusement	2,56	
09.0 - Algemeen		2,56
10 - Onderwijs en kinderopvang	8,25	
10.0 - Algemeen		4,36
10.1 - Kindercentra en gastouderopvang		3,89
11 - Zorg	76,49	
11.0 - Algemeen		52,00
11.1 - Gezondheidszorg		13,27
11.2 - Verpleging en verzorging		0,03
11.3 - Maatschappelijke dienstverlening		11,19
XX - Diverse sectoren	3,38	
123 - Landbouw, veeteelt, visserij (01); Industrie (02); Bouw (03)		1,78
2311 - Industrie (02); Bouw (03); Zorg (11)		1,51
2336 - Industrie (02); Schilders- en klusbedrijven (03.3); Vervoer (06)		-
237 - Industrie (02); Bouw (03); Horeca (07)		0,08
29161 - Industrie - overig (02.9); Goederenvervoer (06.1)		-
Opnieuw meten: Totaal sectorspecifieke lasten	1.299,14	
Alle sectoren	5.870,84	
Nader te bepalen	89,12	
Actualiseren	2.430,96	
Extrapoleren	25,13	
Totaal	9.715,18	1.299,14

Tabel 4: Informatieverplichtingen en administratieve lasten naar oorsprong van de wet

	Informatieverplichtingen			Administratieve Lasten		
	Aantal	Verdeling	Nieuwe meting	Milj. euro	Verdeling	Nieuwe meting
A: Internationaal	380	8%	15%	2.053,1	21%	28%
B: Internationaal vertaald naar nationaal	614	13%	23%	1.708,9	18%	24%
C: Nationaal	1.622	34%	62%	3.497,0	36%	48%
Onbekend: Actualiseren	2.128	45%		2.431,0	25%	
Onbekend: Extrapoleren	9	0%		25,1	0%	
Totaal	4.753	100%	100%	9.715,2	100%	100%

Tabel 5: Administratieve lasten per ministerie en onderzochte beleidsterreinen, naar oorsprong wet (deel 1)
 In miljoenen euro's

Ministerie	Wetgeviingsdomein	A: Int.		B: Int. -> Nat.		C: Nat.		Onbekend		Totaal	
		IV's	AL	IV's	AL	IV's	AL	IV's	AL	IV's	AL
BUZA	Subsidies	-	-	-	-	12	10,4	1	0,2	13	10,6
EZ	Subsidies	-	-	9	0,6	202	35,5	1	1,9	212	38,0
Financiën-Fiscaal	Subsidies	-	-	-	-	10	25,8	1	3,4	11	29,2
Justitie	Subsidies	-	-	-	-	-	-	1	4,1	1	4,1
LNV	Subsidies	-	-	13	99,7	11	0,5	1	7,3	25	107,6
OCW	Subsidies	-	-	-	-	35	4,5	1	2,8	36	7,3
SZW	Subsidies	-	-	7	19,3	26	0,8	1	0,7	34	20,8
VenW	Subsidies	-	-	-	-	29	0,7	1	0,1	30	0,8
VROM	Subsidies	-	-	1	0,0	44	0,8	1	4,6	46	5,4
Subsidies Totaal		-	-	30	119,6	369	79,0	9	25,1	408	223,8
BZK	Brandweer	-	-	-	-	-	-	15	0,6	15	0,6
	Lijkbezorging	-	-	-	-	-	-	34	4,6	34	4,6
	Nationale veiligheid	-	-	-	-	-	-	13	3,7	13	3,7
	Overige regelgeving	-	-	-	-	-	-	16	0,1	16	0,1
	Rampen	-	-	-	-	-	-	10	0,2	10	0,2
BZK Totaal		-	-	-	-	-	-	88	9,2	88	9,2
EZ	Aanbestedingen	-	-	-	-	-	-	1	134,9	1	134,9
	Buitenlandse Economische Betrekkingen	-	-	-	-	-	-	4	23,8	4	23,8
	Economische Politiek (Marktordening)	-	-	-	-	5	0,5	43	28,5	48	29,0
	Energie en Telecom	19	1,5	52	5,6	172	21,4	-	-	243	28,6
	Ondernemen en Innovatie	6	3,4	4	25,4	6	22,4	-	-	16	51,2
EZ Totaal		25	4,9	56	31,0	183	44,3	48	187,2	312	267,4
Financiën-Financiële Mark Integriteit		-	-	-	-	-	-	17	11,8	17	11,8
	Marktgedrag	-	-	7	4,3	2	0,0	2	2,2	11	6,5
	Prudentieel (Toezicht)	6	0,0	149	102,6	165	36,5	-	-	320	139,1
	Wfbb	-	-	-	-	-	-	3	1,0	3	1,0
Financiën-Financiële Markten Totaal		6	0,0	156	106,9	167	36,5	22	15,1	351	158,5
Financiën-Fiscaal	Douane en accijnsoepalingen	1	131,4	1	209,4	1	23,3	-	-	3	364,2
	Inkomstenbelasting	-	-	-	-	2	497,9	-	-	2	497,9
	Loonheffing	-	-	-	-	1	375,4	-	-	1	375,4
	Omzetbelasting (en factuurplicht)	1	1.454,0	1	23,3	1	6,7	-	-	3	1.484,0
	Overige Fiscal Wetgeving	-	-	-	-	-	-	110	438,6	110	438,6
	Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	1	492,9	-	-	1	492,9
Financiën-Fiscaal Totaal		2	1.585,5	2	232,7	6	1.396,2	110	438,6	120	3.653,0
	Jeugd en Gezin	-	-	-	-	17	11,2	-	-	17	11,2
Jeugd en Gezin Totaal		-	-	-	-	17	11,2	-	-	17	11,2
Justitie	Bestuursrecht	-	-	14	4,4	72	1,2	168	99,8	254	105,5
	Privaatrecht	-	-	10	752,2	53	142,1	171	297,5	234	1.191,8
	Strafrecht	-	-	-	-	-	-	6	0,5	6	0,5
Justitie Totaal		-	-	24	756,6	125	143,3	345	397,9	494	1.297,8
LNV	Dieren	-	-	106	45,6	79	31,0	-	-	185	76,6
	Landbouwwet	-	-	23	2,9	30	3,0	6	3,3	59	9,2
	Natuurlijke omgeving en plattelandsontwikkeling	-	-	-	-	13	2,3	-	-	13	2,3
	Planten en plantaardige producten	-	-	-	-	-	-	190	253,2	190	253,2
	Visserij	-	-	-	-	-	-	41	2,2	41	2,2
LNV Totaal		-	-	129	48,6	122	36,3	237	258,6	488	343,5
OCW	Beroeps- en volwasseneducatie	-	-	-	-	12	2,7	-	-	12	2,7
	Cultuur (Monumentenwet)	-	-	-	-	-	-	7	1,2	7	1,2
	Hoger Onderwijs, Onderwijs overig, Emancipatie	-	-	-	-	-	-	55	1,5	55	1,5
	Kinderopvang	-	-	-	-	3	3,9	-	-	3	3,9
	Media	-	-	-	-	-	-	19	0,4	19	0,4
OCW Totaal		-	-	-	-	15	6,6	81	3,1	96	9,7
SZW	Arbeidsmarktbeleid en Bijstand	-	-	-	-	13	22,5	14	18,8	27	41,4
	Arbeidsomstandigheden	122	377,6	-	-	18	0,2	85	35,6	225	413,4
	Arbeidsverhoudingen	1	0,3	-	-	8	22,6	96	267,3	105	290,2
	Werknemersverzekeringen	-	-	-	-	50	499,9	-	-	50	499,9
SZW Totaal		123	377,9	-	-	89	545,2	195	321,7	407	1.244,8

Tabel 5: Administratieve lasten per ministerie en onderzochte beleidsterreinen, naar oorsprong wet (deel 2)

In miljoenen euro's

Ministerie	Wetgevingsdomein	A: Int.		B: Int. -> Nat.		C: Nat.		Onbekend		Totaal	
		IV's	AL	IV's	AL	IV's	AL	IV's	AL	IV's	AL
VenW	Algemeen	25	2,9	-	-	7	6,0	-	-	32	9,0
	Binnenvaart	29	18,4	34	22,1	9	1,2	-	-	72	41,7
	Gevaarlijke stoffen	7	0,6	5	0,1	8	0,1	14	3,4	34	4,2
	Goederenwegvervoer	-	-	13	12,6	2	0,0	5	0,6	20	13,2
	Luchtvaart	10	0,1	3	0,0	85	4,9	8	0,7	106	5,7
	Personenvervoer	1	0,1	5	0,2	23	0,9	-	-	29	1,2
	Spoor	-	-	-	-	-	-	58	3,4	58	3,4
	Water (zeevaart/binnenvaart)	-	-	-	-	-	-	76	8,3	76	8,3
	Waterbeheer	-	-	-	-	-	-	15	29,4	15	29,4
	Waterstaat	5	0,0	-	-	22	145,0	-	-	27	145,0
	Wegenverkeersrecht	1	0,1	19	74,8	75	40,4	5	0,0	100	115,3
	Zeevaart	67	9,1	30	0,4	16	0,5	-	-	113	10,0
VenW Totaal		145	31,5	109	110,1	247	199,0	181	45,7	682	386,3
VROM	01 Stoffen en producten	-	-	3	2,5	-	-	83	30,8	86	33,4
	02 Afval	2	15,3	4	0,5	2	13,0	18	15,9	26	44,6
	03a Wet milieubeheer inrichtingen	-	-	61	46,1	82	87,0	42	6,7	185	139,8
	03b Wet milieubeheer mileuverguning	-	-	4	203,2	1	427,6	-	-	5	630,8
	03c Wet milieubeheer overig	4	2,1	1	0,1	19	12,6	114	50,9	138	65,7
	04 Planstelsels	-	-	-	-	-	-	18	3,1	18	3,1
	05 Bodem	-	-	3	1,3	15	23,7	50	11,1	68	36,1
	06 Landbouw	-	-	24	35,7	12	35,0	4	5,6	40	76,3
	07 Geluid	-	-	-	-	-	-	9	0,3	9	0,3
	08 Bouw	-	-	-	-	2	91,9	-	-	2	91,9
	09 Corporaties en huurregelgeving	-	-	-	-	-	-	47	37,8	47	37,8
	10 Ruimtelijke regelgeving en stedelijke vernieuwing	-	-	-	-	7	51,2	15	0,9	22	52,1
	11 Inburgering	-	-	-	-	-	-	2	2,8	2	2,8
VROM Totaal		6	17,4	100	289,3	140	742,0	402	165,9	648	1.214,7
VWS	Gezondheidsbescherming	19	1,5	5	14,1	22	1,6	135	319,7	181	336,9
	Gezondheidszorg	53	34,4	3	0,0	44	198,1	20	166,3	120	398,8
	Maatschappelijke zorg	-	-	-	-	71	47,9	40	7,6	111	55,5
	Medische ethiek en overige (Sport)	1	0,0	-	-	5	9,9	224	94,3	230	104,2
VWS Totaal		73	36,0	8	14,1	142	257,5	419	587,9	642	895,4
Totaal Generaal		380	2.053,1	614	1.708,9	1.622	3.497,0	2.137	2.456,1	4.753	9.715,2

Tabel 6: Informatieverplichtingen en administratieve lasten per life event en type informatieverplichting (deel 1)

Life event	Type informatieverplichting	Informatieverplichtingen			Administratieve Lasten		
		Aantal	Verdeling	Nieuwe meting	Milj. euro	Verdeling	Nieuwe meting
Start onderneming	Aanvraag toelating of vrijstelling	39	0,8%	1,5%	206,92	2,1%	2,9%
	Aanvraag erkenning	26	0,5%	1,0%	5,70	0,1%	0,1%
	Registratie	16	0,3%	0,6%	33,31	0,3%	0,5%
	Melding	15	0,3%	0,6%	34,33	0,4%	0,5%
	Aanvraag subsidie	2	0,0%	0,1%	0,24	0,0%	0,0%
	Uitvoering subsidie	4	0,1%	0,2%	0,13	0,0%	0,0%
	Verantwoording subsidie	5	0,1%	0,2%	0,12	0,0%	0,0%
	Verantwoording	5	0,1%	0,2%	0,17	0,0%	0,0%
	Meewerken aan inspectie	2	0,0%	0,1%	0,00	0,0%	0,0%
Start onderneming Totaal		114	2,4%	4,4%	280,92	2,9%	3,9%
Verandering bestaande onderneming/ rechtspersoon	Aanvraag toelating of vrijstelling	95	2,0%	3,6%	17,47	0,2%	0,2%
	Aanvraag erkenning	4	0,1%	0,2%	-	0,0%	0,0%
	Registratie	10	0,2%	0,4%	3,44	0,0%	0,0%
	Melding	20	0,4%	0,8%	0,16	0,0%	0,0%
	Uitvoering subsidie	3	0,1%	0,1%	-	0,0%	0,0%
	Verantwoording	2	0,0%	0,1%	0,00	0,0%	0,0%
Verandering bestaande onderneming/rechtspersoon Totaal		134	2,8%	5,1%	21,07	0,2%	0,3%
Fysieke bedrijfsruimte	Aanvraag toelating of vrijstelling	9	0,2%	0,3%	51,51	0,5%	0,7%
	Aanvraag erkenning	1	0,0%	0,0%	0,11	0,0%	0,0%
	Melding	2	0,0%	0,1%	2,57	0,0%	0,0%
	Aanvraag subsidie	3	0,1%	0,1%	1,53	0,0%	0,0%
	Uitvoering subsidie	7	0,1%	0,3%	0,28	0,0%	0,0%
	Verantwoording subsidie	2	0,0%	0,1%	0,02	0,0%	0,0%
	Verantwoording	1	0,0%	0,0%	-	0,0%	0,0%
	Meewerken aan inspectie	1	0,0%	0,0%	0,49	0,0%	0,0%
Fysieke bedrijfsruimte Totaal		26	0,5%	1,0%	56,51	0,6%	0,8%
Productiemiddelen/grondstoffen	Aanvraag toelating of vrijstelling	73	1,5%	2,8%	30,05	0,3%	0,4%
	Aanvraag erkenning	27	0,6%	1,0%	14,34	0,1%	0,2%
	Registratie	58	1,2%	2,2%	112,26	1,2%	1,5%
	Melding	58	1,2%	2,2%	16,93	0,2%	0,2%
	Aanvraag subsidie	12	0,3%	0,5%	16,78	0,2%	0,2%
	Uitvoering subsidie	24	0,5%	0,9%	2,31	0,0%	0,0%
	Verantwoording subsidie	10	0,2%	0,4%	8,29	0,1%	0,1%
	Verantwoording	21	0,4%	0,8%	1,54	0,0%	0,0%
	Meewerken aan inspectie	28	0,6%	1,1%	41,56	0,4%	0,6%
	Wettelijk verplichte enquête	1	0,0%	0,0%	19,20	0,2%	0,3%
	Productiemiddelen/grondstoffen Totaal		312	6,6%	11,9%	263,25	2,7%
Personeel (arbeid)	Aanvraag toelating of vrijstelling	42	0,9%	1,6%	60,99	0,6%	0,8%
	Aanvraag erkenning	4	0,1%	0,2%	0,06	0,0%	0,0%
	Registratie	24	0,5%	0,9%	90,76	0,9%	1,3%
	Melding	32	0,7%	1,2%	18,64	0,2%	0,3%
	Aanvraag subsidie	7	0,1%	0,3%	24,72	0,3%	0,3%
	Uitvoering subsidie	15	0,3%	0,6%	12,45	0,1%	0,2%
	Verantwoording subsidie	20	0,4%	0,8%	4,59	0,0%	0,1%
	Verantwoording	16	0,3%	0,6%	12,47	0,1%	0,2%
	Meewerken aan inspectie	6	0,1%	0,2%	2,26	0,0%	0,0%
Personeel (arbeid) Totaal		166	3,5%	6,3%	226,94	2,3%	3,1%
Bescherming: veiligheid, integriteit, gezondheid, milieu	Aanvraag toelating of vrijstelling	125	2,6%	4,8%	22,94	0,2%	0,3%
	Aanvraag erkenning	102	2,1%	3,9%	2,82	0,0%	0,0%
	Registratie	138	2,9%	5,3%	401,68	4,1%	5,5%
	Melding	181	3,8%	6,9%	62,37	0,6%	0,9%
	Aangifte belasting, premies	4	0,1%	0,2%	-	0,0%	0,0%
	Aanvraag subsidie	5	0,1%	0,2%	0,25	0,0%	0,0%
	Uitvoering subsidie	10	0,2%	0,4%	0,04	0,0%	0,0%
	Verantwoording subsidie	11	0,2%	0,4%	0,25	0,0%	0,0%
	Verantwoording	86	1,8%	3,3%	504,33	5,2%	6,9%
	Meewerken aan inspectie	164	3,5%	6,3%	109,06	1,1%	1,5%
Bescherming: veiligheid, integriteit, gezondheid, milieu Totaal		826	17,4%	31,6%	1.103,75	11,4%	15,2%

Tabel 6: Informatieverplichtingen en administratieve lasten per life event en type informatieverplichting (deel 2)

Life event	Type informatieverplichting	Informatieverplichtingen			Administratieve Lasten		
		Aantal	Verdeling	Nieuwe meting	M€	Verdeling	Nieuwe meting
Internationale handel	Aanvraag toelating of vrijstelling	3	0,1%	0,1%	0,00	0,0%	0,0%
	Registratie	1	0,0%	0,0%	-	0,0%	0,0%
	Melding	5	0,1%	0,2%	-	0,0%	0,0%
	Aangifte belasting, premies	3	0,1%	0,1%	364,16	3,7%	5,0%
	Aanvraag subsidie	8	0,2%	0,3%	10,57	0,1%	0,1%
	Uitvoering subsidie	14	0,3%	0,5%	0,09	0,0%	0,0%
	Verantwoording subsidie	11	0,2%	0,4%	0,11	0,0%	0,0%
	Verantwoording	1	0,0%	0,0%	-	0,0%	0,0%
	Meewerken aan inspectie	6	0,1%	0,2%	-	0,0%	0,0%
Internationale handel Totaal		52	1,1%	2,0%	374,93	3,9%	5,2%
Beëindiging onderneming	Aanvraag toelating of vrijstelling	3	0,1%	0,1%	0,05	0,0%	0,0%
	Registratie	3	0,1%	0,1%	0,17	0,0%	0,0%
	Melding	14	0,3%	0,5%	0,02	0,0%	0,0%
	Aanvraag subsidie	2	0,0%	0,1%	0,04	0,0%	0,0%
	Uitvoering subsidie	3	0,1%	0,1%	-	0,0%	0,0%
	Verantwoording subsidie	3	0,1%	0,1%	0,01	0,0%	0,0%
	Verantwoording	4	0,1%	0,2%	-	0,0%	0,0%
Beëindiging onderneming Totaal		32	0,7%	1,2%	0,30	0,0%	0,0%
Overig	Aanvraag toelating of vrijstelling	206	4,3%	7,9%	175,50	1,8%	2,4%
	Aanvraag erkenning	25	0,5%	1,0%	5,10	0,1%	0,1%
	Registratie	76	1,6%	2,9%	53,42	0,5%	0,7%
	Melding	171	3,6%	6,5%	183,64	1,9%	2,5%
	Aangifte belasting, premies	9	0,2%	0,3%	4.163,41	42,9%	57,4%
	Aanvraag subsidie	68	1,4%	2,6%	77,08	0,8%	1,1%
	Uitvoering subsidie	89	1,9%	3,4%	40,15	0,4%	0,6%
	Verantwoording subsidie	91	1,9%	3,5%	3,30	0,0%	0,0%
	Verantwoording	179	3,8%	6,8%	201,84	2,1%	2,8%
	Meewerken aan inspectie	35	0,7%	1,3%	25,81	0,3%	0,4%
	Wettelijk verplichte enquête	5	0,1%	0,2%	2,17	0,0%	0,0%
Overig Totaal		954	20,1%	36,5%	4.931,42	50,8%	67,9%
Onbekend	Actualiseren	2128	44,8%		2.430,96	25,0%	
	Extrapoleren	9	0,2%		25,13	0,3%	
Onbekend Totaal		2137	45,0%		2.456,08	25,3%	
Alle life events	Aanvraag toelating of vrijstelling	595	13%	23%	565,4	6%	8%
Alle life events	Aanvraag erkenning	189	4%	7%	28,1	0%	0%
Alle life events	Registratie	326	7%	12%	695,0	7%	10%
Alle life events	Melding	498	10%	19%	318,7	3%	4%
Alle life events	Aangifte belasting, premies	16	0%	1%	4.527,6	47%	62%
Alle life events	Aanvraag subsidie	107	2%	4%	131,2	1%	2%
Alle life events	Uitvoering subsidie	169	4%	6%	55,4	1%	1%
Alle life events	Verantwoording subsidie	153	3%	6%	16,7	0%	0%
Alle life events	Verantwoording	315	7%	12%	720,4	7%	10%
Alle life events	Meewerken aan inspectie	242	5%	9%	179,2	2%	2%
Alle life events	Wettelijk verplichte enquête	6	0%	0%	21,4	0%	0%
	Actualiseren	2.128	45%		2.431,0	25%	
	Extrapoleren	9	0%		25,1	0%	
Totaal Generaal		4753	100,0%	100,0%	9.715,18	100,0%	100,0%

Tabel 7: Administratieve lasten en bedrijfseigen kosten
exclusief actualisatie en extrapolatie, in miljoenen euro's

Type informatieverplichting	Totaal gemeten	Bedrijfseigen kosten		Lasten excl. Bedrijfseigen kosten
		Adm. Lasten	Aandeel	
Aanvraag toelating of vrijstelling	575,5	10,1	1,8%	565,4
Aanvraag erkenning	28,9	0,7	2,6%	28,1
Registratie	874,6	179,5	20,5%	695,0
Melding	347,8	29,1	8,4%	318,7
Aangifte belasting, premies	4.527,6	-	0,0%	4.527,6
Aanvraag subsidie	133,1	1,9	1,4%	131,2
Uitvoering subsidie	57,8	2,3	4,0%	55,4
Verantwoording subsidie	17,1	0,4	2,6%	16,7
Verantwoording	755,3	34,9	4,6%	720,4
Meewerken aan inspectie	182,8	3,6	2,0%	179,2
Wettelijk verplichte enquête	21,4	-	0,0%	21,4
Actualiseren	2.431,0	-	0,0%	2.431,0
Extrapoleren	25,1	-	0,0%	25,1
Totaal	9.977,9	262,7	2,6%	9.715,2

Tabel 8a: 20 Informatieverplichtingen met de hoogste administratieve lasten
exclusief actualisatie en extrapolatie

Informatieverplichting	Wet	Ministerie	Maximale				Gemeten kosten	Zuivere Adm. Lasten
			Aantal	Frequentie	Hoeveelheid	Prijs per IV		
Aangifte Omzetbelasting	Wet op de Omzetbelasting 1968	Financiën - Fiscaal	2.261.106	1,0	2.261.105,6	€ 643	€ 1.483.956.669	€ 1.483.956.669
Jaarrekening deponeren	Wet op de Jaarrekening	Justitie	406.316	1,0	406.316,0	€ 8.833	€ 750.058.574	€ 750.058.574
Aangifte Inkomstenbelasting	Wet inkomstenbelasting 2001	Financiën - Fiscaal	802.410	1,0	802.410,0	€ 620	€ 497.882.057	€ 497.882.057
Aangifte doen Vennootschapsbelasting	Wet op de Vennootschapsbelasting 1969	Financiën - Fiscaal	417.359	1,0	417.359,0	€ 1.181	€ 492.926.844	€ 492.926.844
Periodieke keuringen	Wet milieubeheer / @Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer	VROM	15.000	12,0	180.000,0	€ 12.045	€ 427.592.139	€ 427.592.139
Aangifte Loonbelasting	Wet op de Loonbelasting 1964	Financiën - Fiscaal	568.680	1,0	568.680,0	€ 660	€ 375.432.871	€ 375.432.871
Aangifte Werknemersverzekeringen	Wet financiering sociale verzekeringen	SZW	568.680	1,0	568.680,0	€ 660	€ 375.432.871	€ 375.432.871
Aangifte	Communautair Douanewetboek en Douanewet en Wet op de accijns	Financiën - Fiscaal	57.309	1,0	57.309,0	€ 3.654	€ 364.159.204	€ 364.159.204
Aangifte Zorgverzekeringswet	Zorgverzekeringswet	VWS	568.680	1,0	568.680,0	€ 330	€ 187.716.435	€ 187.716.435
Aanvragen vergunning voor het oprichten of het in werking hebben van een inrichting (milieuvergunning)	Wet milieubeheer / @Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer	VROM	15.000	0,1	1.500,0	€ 12.625	€ 132.207.558	€ 132.207.558
Aanvraag reguliere bouwvergunning	Woningwet / @Besluit indieningsvereisten aanvraag bouwvergunning	VROM	27.311	1,0	27.311,0	€ 3.098	€ 84.609.478	€ 84.609.478
Uitbesteding vastleggen van risico's en gevaren die de arbeid met zich meebrengt	Arbeidsomstandighedenwet	SZW	258.832	0,3	44.001,4	€ 7.247	€ 81.022.521	€ 81.022.521
Uitbestedingskosten ziekte en re-integratie	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering / # Regeling procesgang eerste en tweede ziektejaar	SZW	3.108.000	1,0	3.108.000,0	€ 25	€ 77.700.000	€ 77.700.000
Uitbesteding plan van aanpak	Arbeidsomstandighedenwet	SZW	270.302	1,0	89.199,7	€ 4.590	€ 72.227.465	€ 72.227.465
Metingen berichten van hoeveelheid afvalwater en hoeveelheid afvalstoffen	Wet verontreiniging oppervlaktewateren/@uitvoeringsbesluit verontreiniging rijkswateren	VenW	8.500	13,0	110.500,0	€ 879	€ 71.219.599	€ 71.219.599
Overeenkomst bij notariële akte	Burgerlijk Wetboek Boek 6	Justitie	136.500	1,0	136.500,0	€ 490	€ 66.875.900	€ 66.875.900
Opstellen van een periodieke rapportage	Wet milieubeheer / @Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer	VROM	15.000	1,0	15.000,0	€ 6.915	€ 63.774.558	€ 63.774.558
Aanvragen vergunning	Ontgrondingenwet /@Rijksregelement ontgrondingen	VenW	280	1,5	420,0	€ 120.237	€ 50.499.540	€ 50.499.540
Aanvraag bedrijfs toeslag	Regeling GLB-inkomenssteun 2006	(Subsidies) LNV	63.000	1,0	63.000,0	€ 98	€ 42.747.600	€ 42.747.600
Opstellen van statutenwijzigingsakte rechtspersoon	Burgerlijk Wetboek Boek 2	Justitie	33.128	1,0	33.128,0	€ 2.287	€ 75.747.172	€ 37.873.586

Tabel 8b: 20 Informatieverplichtingen met de hoogste hoeveelheidscomponent
exclusief actualisatie en extrapolatie

Informatieverplichting	Wet	Ministerie	Maximale				Gemeten kosten	Zuivere Adm. Lasten
			Aantal	Frequentie	Hoeveelheid	Prijs per IV		
In kennis stellen autoriteit van verplaatsingen en geboorte of sterfte dieren	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren / @ Besluit identificatie en registratie van dieren	LNV	12.648.490	1,0	12.648.490,0 €	4 €	46.799.413 €	23.399.707
Invullen van een begeleidingsbrief door ontdoeners van afval	Wet milieubeheer	VROM	9.500.000	1,0	9.500.000,0 €	2 €	23.433.333 €	11.716.667
bewaren documenten en ter inzage leggen indien gevraagd door Dienst Wegverkeer	Wegenverkeerswet 1994 / @ Voertuigreglement / # Erkenningregeling APK	VenW	7.064.557	1,0	7.064.557,0 €	1 €	8.477.468 €	8.477.468
Afmelden APK keuring bij RDW	Wegenverkeerswet 1994 / @ Voertuigreglement / # Erkenningregeling APK	VenW	7.000.000	1,0	7.000.000,0		€	-
Periodieke keuringsplicht	Wegenverkeerswet 1994	VenW	6.000.000	1,0	6.000.000,0 €	3 €	19.200.000 €	19.200.000
Aanleveren gegevens over verleende bijdrageplichtige zorg (BZ/6 en BZ/A/6 formulier)	Algemene wet bijzondere ziektekosten/§Circulaire CVZ 05/40	VWS	3.755.898	1,0	3.755.898,0 €	3 €	12.269.267 €	12.269.267
Identificatie en registratie van runderen	Gezondheids- en welzijnswet voor dieren / @ Besluit identificatie en registratie van dieren	LNV	3.745.000	1,0	3.745.000,0 €	1 €	5.243.000 €	5.243.000
Uitbestedingskosten ziekte en re-integratie	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering / # Regeling procesgang eerste en tweede ziektejaar	SZW	3.108.000	1,0	3.108.000,0 €	25 €	77.700.000 €	77.700.000
Aangifte Omzetbelasting	Wet op de Omzetbelasting 1968	Financiën - Fiscaal	2.261.106	1,0	2.261.105,6 €	643 €	1.483.956.669 €	1.483.956.669
Herstelmelding	Ziektewet/@Ziekengeldreglement 2004	SZW	1.904.000	1,0	1.904.000,0 €	2 €	3.554.133 €	3.554.133
Doen van een ontvangstmelding	Wet milieubeheer	VROM	1.562.547	1,0	1.562.547,0 €	8 €	12.526.418 €	12.526.418
Bijhouden van een vaartijdenboek	Wet vaartijden en bemanningssterkte binnenvaart/@Besluit vaartijden en bemanningssterkte binnenvaart	VenW	6.847	220,0	1.232.460,0 €	3 €	4.316.297 €	4.316.297
Melden bij sluisen	Scheepvaartreglementen (Maas, Eemsmonding, Kanaal van Gent naar Terneuzen, Westerschelde)	VenW	6.847	220,0	1.232.460,0 €	2 €	3.453.037 €	3.453.037
Bijhouden van een dienstboekje	Wet vaartijden en bemanningssterkte binnenvaart/@Besluit vaartijden en bemanningssterkte binnenvaart	VenW	6.750	220,0	1.215.000,0 €	3 €	4.255.000 €	4.255.000
Wijziging inschrijving handelsregister	Handelsregisterwet/@Handelsregisterbesluit	EZ	1.000.000	1,0	1.000.000,0 €	23 €	14.250.000 €	14.250.000
verkrijgen kentekenplaat, overleggen documenten	Wegenverkeerswet 1994	VenW	985.000	1,0	985.000,0 €	8 €	7.880.000 €	7.880.000
Registreren en archiveren van gegevens van geleverdeplaten	Wegenverkeerswet 1994 / @ Kentekenreglement / # Erkenningregeling fabrikanten kentekenplaten	VenW	985.000	1,0	985.000,0 €	2 €	1.576.000 €	1.576.000
voeren van administratie van kentekenbewijzen	Wegenverkeerswet 1994 / @ Kentekenreglement / # Regeling erkenning bedrijfsvoorraad	VenW	985.000	1,0	985.000,0 €	1 €	607.417 €	607.417
Melden aanvang zorg aan zorgkantoor (BZ/1)	Algemene wet bijzondere ziektekosten/§Circulaire CVZ 05/02	VWS	883.200	1,0	883.200,0 €	5 €	4.121.600 €	4.121.600
Aangifte Inkomstenbelasting	Wet inkomstenbelasting 2001	Financiën - Fiscaal	802.410	1,0	802.410,0 €	620 €	497.882.057 €	497.882.057

Tabel 8c: 20 Informatieverplichtingen met de hoogste prijs per informatieverplichting
exclusief actualisatie en extrapolatie

Informatieverplichting	Wet	Ministerie	Maximale				Gemeten kosten	Zuivere Adm. Lasten
			Aantal	Frequentie	Hoeveelheid	Prijs per IV		
Geheel of gedeeltelijk ontheffing vergunning (aanvraag AFM)	Wet op het Financieel Toezicht	Financiën FM	100	1,0	1,0 €	5.832.000 €	5.832.000 €	5.832.000
Op verzoek verstrekken van informatie aan EZ/OPTA - Consultaties	Telecommunicatiewet	EZ	22	1,0	22,0 €	748.400 €	1.265.785 €	1.265.785
Rapportering uitkomsten onderzoek over functioneren van de concessiehouder	Postwet/@Besluit algemene richtlijnen post	EZ	1	1,0	1,0 €	601.335 €	601.335 €	601.335
Medewerking concessiehouder bij totstandkoming verdragen en besluiten	Postwet	EZ	1	0,2	0,2 €	598.000 €	119.600 €	119.600
Staten worden periodiek voorzien van een verklaring van getrouwheid (door accountant)	Wet op het Financieel Toezicht	Financiën FM	243	4,0	972,0 €	554.860 €	12.900.340 €	12.900.340
Kennisgeving van wijziging(en) op artikel 3:29-2	Wet op het Financieel Toezicht	Financiën FM	243	10,0	2.430,0 €	518.460 €	8.813.820 €	8.813.820
Opgave van het behaalde rendement en gehaalde financiële resultaten	Postwet/@Besluit algemene richtlijnen post	EZ	1	1,0	1,0 €	406.500 €	406.500 €	406.500
Op de hoogte blijven van wet- en regelgeving e.d.	Telecommunicatiewet	EZ	360	1,0	360,0 €	365.600 €	4.145.760 €	3.614.688
Op verzoek verstrekken van informatie aan EZ/OPTA - Marktanalyse	Telecommunicatiewet	EZ	22	1,0	22,0 €	365.600 €	821.000 €	821.000
Financieel verslag concessiehouder tbv college	Postwet/@Besluit algemene richtlijnen post	EZ	1	1,0	1,0 €	284.000 €	284.000 €	284.000
Verstrekken van jaarrekening, jaarverslag en overige gegevens aan DNB binnen 6 maanden na afloop boekjaar	Wet op het Financieel Toezicht	Financiën FM	243	1,0	243,0 €	200.000 €	7.315.000 €	7.315.000
Aanvragen subsidie	Kaderwet Min BuZa / #Subsidieregeling Minist van BuZa 2006/ \$Besluit tot vastst. van beleidsregels voor subsidiëring BuZa ORET	(Subsidies) BUZA	52	1,0	52,0 €	187.072 €	10.611.868 €	9.886.684
Melding nieuw bestrijdingsmiddel	Bestrijdingsmiddelenwet 1962	VROM	150	1,0	150,0 €	180.000 €	27.000.000 €	27.000.000
Informatieverstrekking concessiehouder tbv evaluatie tariefsbeheersingssysteem door Minister	Postwet/@Besluit algemene richtlijnen post	EZ	1	1,0	1,0 €	178.080 €	178.080 €	178.080
Het voeren van een gescheiden boekhouding	Telecommunicatiewet	EZ	1	1,0	1,0 €	165.600 €	165.600 €	165.600
Verslaglegging (uitvoeringsverslag)	Zorgverzekeringswet	VWS	31	1,0	31,0 €	137.709 €	4.268.969 €	2.134.484
Aanvragen vergunning NOx uitstoot	Wet milieubeheer / @Besluit handel in emissierechten	VROM	85	0,3	28,1 €	135.250 €	3.793.763 €	3.793.763
Verstrekken van jaarrekening, geconsolideerde jaarrekening en het jaarverslag binnen zes maanden na afloop van boekjaar aan DNB	Wet op het Financieel Toezicht	Financiën FM	243	1,0	243,0 €	129.600 €	56 €	56
Aanvragen vergunning	Ontgrondingenwet /@Rijksreglement ontgrondingen	VenW	280	1,5	420,0 €	120.237 €	50.499.540 €	50.499.540
Goedkeuring vastgestelde toerekeningssysteem plus accountantsverklaring	Postwet/@Besluit algemene richtlijnen post	EZ	1	1,0	1,0 €	120.000 €	120.000 €	120.000

Tabel 9: Tevredenheid met informatieverplichtingen
exclusief actualisatie en extrapolatie

Stellingen	Gemiddelde	Variantie
1 De gegevens die de overheid van mij vraagt, sluiten ... aan op de gegevens die ik vanuit mijn eigen bedrijfsproces al beschikbaar heb.	3,05	0,44
2 De manier waarop ik de gegevens moet aanleveren bij de overheid, sluit ... aan bij hoe ik deze beschikbaar heb.	2,94	0,49
3 Ik begrijp ... waarom de overheid deze informatie van mij wil hebben.	3,07	0,45
4 Ik begrijp ... waarom de overheid de gegevens in deze frequentie aan mij vraagt.	3,07	0,47
5 De overheid zorgt er ... voor dat ik mijn gegevens niet opnieuw hoeft aan te leveren.	2,88	0,53
6 De hoeveelheid gegevens die de overheid vraagt staat ... in verhouding tot het doel ervan.	2,89	0,47
7 Deze informatievraag is zodanig gesteld dat iedere ondernemer / medewerker ... in staat is om deze zelf uit te voeren.	2,89	0,56

1= onvoldoende

2= matig

3= voldoende

4= goed

Correlatie tussen de antwoorden

	1	2	3	4	5	6	7
1	1,00	0,69	0,53	0,43	0,50	0,60	0,42
2		1,00	0,52	0,40	0,55	0,58	0,42
3			1,00	0,57	0,49	0,65	0,38
4				1,00	0,46	0,59	0,47
5					1,00	0,58	0,34
6						1,00	0,43
7							1,00

Tabel 10: 11 Informatieverplichtingen met de laagste tevredenheid
exclusief actualisatie en extrapolatie

Informatieverplichting	Wet	Ministerie	Gemiddelde	
			score op stellingen	Adm. Lasten
Verstrekken alle inlichtingen en gegevens, waaronder persoonsgegevens, die noodzakelijk zijn voor uitvoering van deze wet	Algemene wet bijzondere ziektekosten	VWS	1,14 €	25.121
Bijhouden en overdragen van 'rittenboekjes'; (NIWO-vervoerenquete)	Wet goederenvervoer over de weg/@Besluit goederenvervoer over de weg	VenW	1,20 €	1.402.036
Verstrekken van gegevens inzake tarieven, overeenkomsten, prijsafspraken en vervoervoorwaarden	Wet tot uitvoering van de Verordening No. 11	VenW	1,35 €	134.120
Verstrekken persoonsgegevens aan indicatieorgaan door zorgaanbieder	Algemene wet bijzondere ziektekosten	VWS	1,57 €	215.376
Toestemming gebruik andere dan met name genoemde chemicaliën	Mijnbouwwet /@Mijnbouwbesluit /#Mijnbouwregeling	EZ	1,62 €	258.000
Aanvraag instellingssubsidie	Zorgverzekeringswet / # Regeling zorgverzekering	VWS	1,86 €	150.402
Verstrekking inlichtingen en (persoons-) gegevens TUSSEN zorgverzekeraars en publiekrechtelijke uitvoerders	Zorgverzekeringswet	VWS	1,86 €	1.657.717
Melding nieuw bestrijdingsmiddel	Bestrijdingsmiddelenwet 1962	VROM	2,00 €	27.000.000
Periodieke gegevensverstrekking door zorgverkeeraar (géén persoonsgegevens)	Zorgverzekeringswet	VWS	2,05 €	514.637
Verstrekking gegevens in het kader van betaling bijdragen CVZ	Zorgverzekeringswet / # Regeling zorgverzekering	VWS	2,06 €	877.949
Logboek bijhouden ontvangst, toepassing en vervoeding diergeneesmiddelen en gemed. voeders voor dierenhouders (bedrijfsmatig)	Diergeneesmiddelenwet	LNV	2,07 €	23.837.250

Tabel 11: Administratieve lasten en gemiddelde score op stellingen per ontvangende overheidsorganisatie en ministerie, geordend naar score op de stellingen (deel 1)
exclusief actualisatie en extrapolatie

Ontvangende overheidsinstantie	Ministerie	Adm. Lasten	Gemiddelde score op stellingen
CTGB	VROM	€ 27.000.000	2,00
College bouw zorginstellingen	VWS	€ 4.215.551	2,13
UO-IMT	VROM	€ 29.452.083	2,24
Stichting Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie	VenW	€ 12.445.863	2,26
Douane	Financiën - Fiscaal	€ 364.159.204	2,47
GEM - Gemeente	VROM	€ 443.359.774	2,51
IOCW - Inspectie van het Onderwijs	OCW	€ 189.533	2,52
AID - Algemene Inspectiedienst	LNV	€ 121.520	2,57
KVK - Kamers van Koophandel	Justitie	€ 752.437.871	2,58
IJZ - Inspectie jeugdzorg	Jeugd en Gezin	€ 1.182.712	2,59
DR - Dienst Regelingen	LNV	€ 26.548.157	2,62
VWA - Voedsel en Waren Autoriteit	LNV	€ 17.485.469	2,62
Stichting Bureau Jeugdzorg	Jeugd en Gezin	€ 7.044.863	2,62
WAT - Waterschap	VenW	€ 134.877.414	2,62
PRO - Provincie	Jeugd en Gezin	€ 2.950.221	2,63
WAT - Waterschap	VROM	€ 575.733	2,67
SKAL	LNV	€ 342.972	2,67
Minister van Financiën	Financiën FM	€ 11.503.589	2,70
Bureau Diergeneesmiddelen	LNV	€ 288.085	2,71
Faunafonds	LNV	€ 833.000	2,71
PD - Plantenziektenkundige Dienst	LNV	€ 1.308.218	2,75
AI - Arbeidsinspectie	VenW	€ 4.749.398	2,76
CWI - Centrum voor Werk- en Inkomen	SZW	€ 28.644.321	2,76
CIZ - Centrum indicatiestelling Zorg	VWS	€ 2.330.126	2,79
RWS - Rijkswaterstaat	VenW	€ 10.169.304	2,81
VWA - Voedsel en Waren Autoriteit	VWS	€ 15.581.345	2,81
GEM - Gemeente	OCW	€ 3.891.087	2,82
GEM - Gemeente	Justitie	€ 17.325	2,86
BEL - Belastingdienst incl Toeslagen	SZW	€ 375.432.871	2,86
BEL - Belastingdienst incl Toeslagen	VWS	€ 187.716.435	2,86
Minister van LNV	LNV	€ 26.998.371	2,87
BKD - Bloembollenkeuringsdienst	LNV	€ 2.556.794	2,87
Agentschap SZW	SZW	€ 325.122	2,87
LNV-loket	LNV	€ 161	2,88
Minister van EZ	EZ	€ 4.027.426	2,89
Bureau Heffingen van het ministerie van LNV	LNV	€ -	2,91
KCB - Kwaliteits Controle Bureau	LNV	€ 6.566	2,93
Thuiskopie	Justitie	€ 346.875	2,93
PVE - Productschappen Vee, Vlees en Eieren	LNV	€ 317	2,93
KLDP - Korps landelijke politiediensten	Justitie	€ 151.141	2,93
Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)	EZ	€ 252.238	2,94
IWI - Inspectie Werk en Inkomen	VenW	€ 10.264	2,95
IVW - Inspectie Verkeer en Waterstaat	VenW	€ 31.052.614	2,95
PRO - Provincie	VROM	€ 19.734.557	2,96
GEM - Gemeente	VWS	€ 7.075.944	2,96
CTK - College van Toezicht op de kansspelen	Justitie	€ 7.778	2,97
CBP - College Bescherming Persoonsgegevens	Justitie	€ 3.939.335	2,97
AI - Arbeidsinspectie	SZW	€ 88.119.286	2,99
NEA - Nederlandse Emissieautoriteit	VROM	€ 6.430.834	2,99
Minister van Justitie	Justitie	€ 1.063.672	3,00
IVW - Inspectie Verkeer en Waterstaat	EZ	€ 222	3,00
NMA - Nederlandse Mededingingsautoriteit	EZ	€ 5.217	3,00
AWBZ - Uitvoeringsorganen AWBZ (Cluster)	VWS	€ 167.386	3,00
CPE - Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten	LNV	€ -	3,02
BEL - Belastingdienst incl Toeslagen	Financiën - Fiscaal	€ 2.850.198.440	3,03
CBG - College ter beoordeling van Geneesmiddelen	VWS	€ 33.025.495	3,03
Notarissen (Cluster)	Justitie	€ 117.766.426	3,04
IWI - Inspectie Werk en Inkomen	SZW	€ 147.150	3,05
OPTA - Onafhankelijke Post- en Telecommunicatie Autoriteit	EZ	€ 2.327.620	3,05
COKZ - Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel	LNV	€ 373.075	3,08
Zorgkantoren	VWS	€ 30.722.919	3,10
CBS	EZ	€ -	3,13

Tabel 11: Administratieve lasten en gemiddelde score op stellingen per ontvangende overheidsorganisatie en ministerie, geordend naar score op de stellingen (deel 2)
exclusief verrijking, actualisatie en extrapolatie

Ontvangende overheidsinstantie	Ministerie	Adm. Lasten	Gemiddelde score op stellingen
NZA - Nationale Zorg Autoriteit	VWS	€ 4.040.301	3,17
RDW - Dienst Wegverkeer	VenW	€ 118.122.500	3,17
Rechtbank	Justitie	€ 18.165	3,19
CAK - Centraal Administratiekantoor	VWS	€ 12.749.475	3,21
GD - Gezondheidsdienst voor Dieren	LNV	€ 4.083	3,21
Octrooicentrum Nederland	EZ	€ 1.285.452	3,21
CFI	OCW	€ 108.587	3,22
Leenrecht	Justitie	€ 21.090	3,24
Reprorecht	Justitie	€ 14.800.000	3,24
UWV - Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen	SZW	€ 39.433.846	3,27
AFM - Autoriteit Financiële Markten	Financiën FM	€ 16.733.412	3,29
DNB - De Nederlandse Bank	Financiën FM	€ 54.120.250	3,30
Minister van VROM	VROM	€ 7.966.507	3,31
KVK - Kamers van Koophandel	EZ	€ 22.411.330	3,32
IGZ - Inspectie Gezondheidszorg	VWS	€ 5.818.853	3,34
PRO - Provincie	VenW	€ 36.229	3,36
Kenniscentrum Beroepsonderwijs Bedrijfsleven	OCW	€ 2.405.244	3,38
LMA (Landelijk Meldpunt Afval)	VROM	€ 28.221.310	3,39
CIBG - Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg	VWS	€ 432.505	3,41
CVZ - College voor Zorgverzekeringen	VWS	€ 2.326.834	3,43
Agentschap Telecom	EZ	€ 1.701.000	3,57
RDW - Dienst Wegverkeer	EZ	€ 59.280	3,57
BBIE - Benelux Bureau voor de Intellectuele Eigendom	EZ	€ 3.336.551	3,58
EWN - Edelmetaal Waarborg Nederland	EZ	€ 462.000	3,86